

Srebrna medalja Apimondie, podeljena reviji Slovenski čebelar - Vancouver 1999

Mednarodni čebelarški kongres Apimondia,
Ljubljana, 24.-29. avgust 2003

letnik CIII - leto 2001

11

SLOVENSKI ČEBELAR

LETO 1873 - ZAČETEK PERIODIČNEGA ČEBELARSKEGA TISKA NA SLOVENSKEM

ISSN 0350-4697

<i>Anton Tomec:</i> Minister za kmetijstvo Franci But je obiskal Čebelarški center Slovenije na Brdu pri Lukovici	317
<i>Albin Zajc:</i> Čebelarji ČD Lukovica pomagamo pri graditvi Čebelarskega centra	318

ČEBELARJEVA MESEČNA OPRAVILA

<i>Milan Vajda:</i> Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v novembru	320
<i>Stane Plut:</i> Čebelarjeva opravila v AŽ panju v novembru	321
<i>Ivo Planinc:</i> Veterinarski nasveti za november	322

DEJAVNOST KMETIJSKEGA INŠTITUTA

<i>Janez Poklukar:</i> Analiza nekaterih najnovejših ekonomskih kazalcev v čebelarstvu v Sloveniji	324
--	-----

IZKUŠNJE NAŠIH ČEBELARJEV

<i>Marjan Debelak:</i> »Rojno leto« 2001 in primerjava s pašnimi razmerami v minulih štirih letih	327
<i>Mihael Kamplet:</i> Proizvodni in pomožni delavci	329

OBLETNICE

Čebelar Jakob Kralj iz Dolskega 90-letnik	330
---	-----

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

<i>Cirila Haler:</i> Čebelarka Stanka nas je povabila	330
<i>Janez Mihelič:</i> Srečanje dolenskih in belokranjskih čebelarjev v Podstenicah v osrčju Kočevskega roga	332
<i>Bogdan Plesničar:</i> Regijski posvet primorskih čebelarskih društev	334
<i>Ludvik Kramberger:</i> Čebelarsko društvo Peter Dajnko Gornja Radgona je praznovalo 50-letnico delovanja	335
<i>Ludvik Kramberger:</i> Feliks je rešil več kot sto let star čebelnjak pred uničenjem	337
Upravni odbor ČZS se je sešel na svoji peti redni seji	338
<i>Janez Mihelič in Milan Runtas:</i> Petdeseti redni letni občni zbor Čebelarske zveze Slovenije (Nadaljevanje in konec)	341

V SPOMIN	346
-----------------	-----

MALI OGLASI	347
--------------------	-----

<i>Anton Tomec:</i> The Minister of Agriculture, Mr. Franci But visited The Beekeepers' Centre at Brdo pri Lukovici

<i>Albin Zajc:</i> We, the Beekeepers of Lukovica Beekeepers Society Offer Our Services At the Building of the Beekeepers' Centre

THIS MONTH'S WORK FOR BEEKEEPERS

<i>Milan Vajda:</i> Beekeepers Jobs in Multiple-Story Hive in November
<i>Stane Plut:</i> Beekeepers Jobs in AŽ Hives in November
<i>Ivo Planinc:</i> Veterinary Advice for November

THE WORK OF THE INSTITUTE OF AGRICULTURE

<i>Janez Poklukar:</i> Analysis of Some Latest Economic Indicators for Beekeeping in Slovenia

OUR BEEKEEPERS' EXPERIENCES

<i>Marjan Debelak:</i> »The Swarming Year« 2001 and Comparison with Foraging Conditions of the Past Four Years
<i>Mihael Kamplet:</i> Production Workers and Auxiliary Workers

ANNIVERSARIES

The Beekeeper Jakob Kralj from Dolsko, a 90-Year Old
--

FROM SOCIETY LIFE

<i>Cirila Haler:</i> The Beekeeper Stanka Invited Us to Visit Her ...
<i>Janez Mihelič:</i> The Meeting of the Beekeepers from Dolenska and Bela Krajina in Podstenice in the Heart of Kočevski Rog
<i>Bogdan Plesničar:</i> The Regional Conference of the Beekeepers Societies from Primorje
<i>Ludvik Kramberger:</i> The Peter Danko Beekeepers Society from Gornja Radgona Celebrated Its 50 th Anniversary
<i>Ludvik Kramberger:</i> Feliks Saved a More Than One Hundred Year Old Apiary from Destruction
The Managing Committee Had Its Fifth Annual Meeting
<i>Janez Mihelič and Milan Runtas:</i> The 50 th Annual General Meeting of the Beekeepers' Association of Slovenia (Part V and The End)

IN MEMORIAM

SMALL ADVERTISEMENTS

Ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano g. Francija Buta s sodelavci so na Čebelarstvu Slovenije sprejeli člani vodstva ČZS na čelu s predsednikom Lojzetom Peterletom, člani gradbenega odbora in župan občine Lukovica, Anastazij Živko Burja, ki se na sliki rokuje z g. ministrom.

Foto: A. Kastelic

MINISTER ZA KMETIJSTVO FRANCI BUT JE OBISKAL ČEBELARSKI CENTER SLOVENIJE NA BRDU PRI LUKOVICI

Anton Tomec

Na povabilo vodstva ČZS je 19. septembra 2001 Čebelarstvo Slovenije obiskal minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano g. Franci But s sodelavci, ki se ukvarjajo tudi s čebelarstvo problematiko. Ta obisk smo člani in vodstvo Čebelarstva Slovenije pričakovali že dlje časa, saj smo ministru in njegovim sodelavcem tako na kraju samem pokazali spodbudne rezultate našega dela ter ga hkrati opozorili tudi na težave, ki nam jih povzročajo zamude pri nakazilih deležev, ki jih ministrstvo prispeva za zgraditev Čebelarskega centra Slovenije.

Poleg vodstva ČZS se je srečanja udeležil tudi župan občine Lukovica g. Živko Burja, ki je zelo naklonjen graditvi Čebelarskega centra Slovenije.

Minister si je v spremstvu predsednika ČZS g. Lojzeta Peterleta in drugih članov vodstva Zveze z zanimanjem ogledal stavbo Čebelarskega centra ter ob tej priložnosti izrazil vse priznanje vodstvu in gradbenemu odboru za opravljeno delo.

Po ogledu objekta smo se v prostorih občine Lukovica z ministrom Butom in njegovimi sodelavci dlje časa izčrpno pogovarjali o žgočih vprašanih slovenskega čebelarstva, zlasti pa o nadaljnjem sofinanciranju graditve Čebelarskega centra Slovenije

ter mednarodnega kongresa Apimondia 2003. Naši sogovorniki so dokazali, da dobro poznajo naše želje in težave, ter pokazali veliko razumevanja za reševanje le-teh. Glede na to smo se podrobno dogovorili tudi o zdajšnjih težavah. Minister But je glede na dosežene rezultate pri graditvi in napore čebelarjev obljubil, da bo ministrstvo v kratkem porav-

Med razgovori.

nalo svoje obveznosti do ČZS in tako omogočilo nadaljevanje del. Ministrstvo za kmetijstvo nas je pred kratkim pisno obvestilo, o odobritvi in rokih izplačila zaprosenih sredstev v višini 25 milijonov tolarjev za izgradnjo Čebelarkega centra. Nedvomno je vse pohvale vredno, da je bila obljuba ministra Francija Buta tako hitro izpolnjena.

Podprl je tudi prizadevanja za izvedbo projekta Apimondia 2003 in obljubil finančno podporo kmetijskega ministrstva. Glede statusa čebelarjev in regresa za sladkor za letošnje leto, je bil mnenja,

da bo potrebno čim prej rešiti oba problema, zato je obljubil, da bodo na ministrstvu proučili vse možnosti in skušali najti najugodnejšo rešitev. Tako obisk kot izjave in pohvale ministra Buta so za vse, ki si za napredek slovenskega čebelarstva prizadevamo v okviru ČZS, dodatna spodbuda in priznanje pravilnosti naše poti. Slovenski čebelarji želimo tudi v prihodnje ostati resen sogovornik pristojnim resorjem, zato pričakujemo, da bodo takšna srečanja, ki so za nas zelo pomembna, pogostejša in še bolj ustvarjalna.

ČEBELARJI ČD LUKOVICA POMAGAMO PRI GRADITVI ČEBELARKEGA CENTRA

Dolga leta je nedokončana stavba, v kateri naj bi se na Brdu pri Lukovici izobraževali slovenski čebelarji, samevala, propadala in čakala na boljšo prihodnost.

Po skoraj tridesetih letih smo čebelarji le dočkali nadaljevanje zidave. Tako čebelarski center že dobiva svojo končno podobo. Zdaj so na stavbi končana že skoraj vsa gradbena dela. Čebelarji, ki prihajajo iz domala vse Slovenije si v delovnih akcijah prizadevajo, da bi čim lepše uredili okolico Centra. Člani našega čebelarskega društva sodelujemo pri vsaki akciji, nekaj pa smo jih pripravili tudi sami. Med drugim smo se lotili izdelave stopnic na pobočju pred Centrom. V izdelavo teh smo čebelarji ČD Lukovica vložili veliko truda in tudi časa.

Da bi čim lepše uredili okolico Centra, smo se odločili postaviti tudi bivalni in vzorčni delovni čebelnjak. Ta sicer še ni končan, vendar že dobiva svojo končno podobo. Kljub temu bo treba opraviti še precej delovnih ur. Ob koncu moramo tudi tlakovati, urediti in zasaditi okolico čebelnjaka. Skratka, marsikaj bo treba še postoriti, da bi čebelnjak do spomladi oživel, tako da ga bomo lahko izročili njegovega namenu.

Čebelarji iz Lukovice smo veseli in ponosni, da Čebelarski center Slovenije nastaja v našem kraju. Zaradi tega si prizadevamo in pomagamo kolikor moremo, da bi se na Brdu začele razvijati dejavnosti, ki jih vsi čebelarji tako potrebujemo. Čeprav delo še ni povsem končano, je po mojem prav, da za-

Čebelnjak ČD Lukovica je že lep okras Čebelarskemu centru.

Foto: J. Mihelič

pišemo, kdo je doselej bodisi finančno bodisi s prostovoljnimi delom podprl postavitev čebelnjaka. Za to objavljamo seznam delovnih ur, ki so jih čebelarji doslej opravili pri postavitvi čebelnjaka ter seznam čebelarjev darovalcev in sponzorjev. Seveda akcija še ni končana.

BETONIRANJE PLOŠČE ZA ČEBELNJAK

Posamezniki, ki so opravili prostovoljne delovne ure: po 20 ur – Anton Razpotnik, Janez Poznič, Franc Peterka in Albin Zajc, po 12 ur – Anton Cirer, Jaka Jeretina, Jože Kos, Miro Hribar, in Niko Urbanija, po 10 delovnih ur Dušan Cerar ter po 8 delovnih ur Janez Jarc, Franc Omahna, Henrik Omahna, Ana Omahna, Frančiška Peterka in Tone Markovšek.

DENARNE PRISPEVKE ZA POSTAVITEV ČEBELNJAKA SO PRISPEVALI:

500 SIT Dušan Hribar in Franc Pustotnik, 1.000 SIT Olga in Ivan Kos, Janez Kropivšek, Anton Moneta, Sonja-Niko Urbanija, po 2.500 SIT Janez Poznič, 5.000 SIT Marija-Matej Blejec, 6.000 SIT Ven-

česlav Kraner, Franc Kraševac, Alojz Trdin, 10.000 SIT Marko Kotnik, Franc Peterka, Janez Jarc, Miha Jeretina, Stane Hribar, Adolf Kos, Franc Zabavnik in Jože Kos, 10.500 SIT Alojz Cerar in Bernard Markovšek, 11.000 SIT Slavi Kočar, 11.500 SIT Bojan Emeršič in Stane Klopčič, 12.000 SIT Lidija-Stane Pšajd, 12.500 SIT Franc Hribar, Miro Hribar, Anton Kotnik, Marko Marin, Anton Razpotnik, 13.000 SIT Ana in Franc Omahna, 13.500 SIT Milan Obreza, 15.000 SIT Dušan Cerar, Franc Cerar, Tatjana Hribovšek, Franc Prelovšek, Terezija in Albin Zajc, Franci Avbelj, 17.000 SIT Janez Stele, 20.000 SIT Joži in Anton Cirer, Jože Vilar, Silva-Jaka Jeretina, po 30.000 SIT Frančiška Peterka, po 39.500 SIT Marjana in Henrik Omahna, 44.000 SIT Frančiška in Stane Jemec, Čebelarstvo društvo Lukovica 14.400 SIT, Krajevna skupnost Lukovica 500.000 SIT in Občina Lukovica 1.000.000 SIT.

Vsem, ki so doslej tako ali drugače sodelovali pri postavitvi čebelnjaka, se prav lepo zahvaljujemo.

IO ČD Lukovica – predsednik Albin Zajc

PROSTVOLJNI PRISPEVKI za Čebelarški center Slovenije

V delovnih akcijah so sodelovali čebelarji s prostovoljnim delom: **ČD Menges** po 7 ur – Avgust Bučar, Jože Groznik, Jože Zavri, Jože Boštjančič in Anton Tomec; **ČD Lukovica** je v dveh akcijah opravilo po 7 ur – Stane Hribar, Niko in Miha Urbanija, Albin Zajc, Alojz Cerar in Jaka Jeretina – in po 10 ur – Anton Cirer, Jakob Jeretina, Janez Jarc, Franc, Ana in Heno Omahna, Franc in Francka Peterka, Janez Poznič, Anton Razpotnik, Anton Markovšek, Niko Urbanija, Miro Hribar in Albin Zajc ter plačalo kritino v vrednosti 89.165 SIT; **ČD Lovrenc na Pohorju** po 10 ur – Alojz Kosjek, Bernard Mori, Truda in Vlado Pušnik ter Margareta Kapač; **ČD Tišina** – Avgust Sinic 10 ur; **ČD Pobrežje** po 10 ur – Jože Vute, Karel in Jože Soderc ter Iztok Prug; **ČD Bakovci** po 10 ur – Milan Vohar, Alojz Brunec in Franc Kovač; **ČD Beltinci** po 10 ur – Štefan Šemen, Štefan Perša in Avgust Zadavec; **ČD Tacen** po 6 ur – Nejko Cedilnik, Janez Klun, Jani Novak, Tone Tome in Janez Rozman.

V korist ČČS so se odpovedali potnim stroškom, avtorskim honorarjem ter prispevali intelektualne in delovne ure: Andrej Čabrijan 8 delovnih ur, Franc Šivic 2.120 SIT, Jože Šnajder 8.660 SIT, Martin Čuš 15.550 SIT, Ivan Šuštar 10.030 SIT, Ivan Atelšek 10.030 SIT, Matej Blejek 4.140 SIT, Marjan Debelak 3.240 SIT, Franc Grajzar 3.040 SIT, Franc Javornik 6.080 SIT, Vladimir Jenček 7.730 SIT, Stanko Kapun 18.310 SIT, Marjan Laura 13.710 SIT, Drago Leštan 15.550 SIT, Janez Levstik 9.480 SIT, Stanko Lorbek 10 delovnih ur, Milan Meglič 11.780 SIT, Janez Mihelič 23.000 SIT, Lojze Peterle 2.120 SIT, Franc Pižmoht 19.600 SIT, Bogdan Plesničar 6.530 SIT, Stane Plut 10.950 SIT, Janez Poklukar 2.210 SIT, Silvo Posl 10.490 SIT, Franc Prezelj 6.080 SIT, Vlado Pušnik 22.080/5 IU, Anton Rozman 6.530 SIT, Edvard Stropnik 9.110 SIT, Milan Vajda 6.000 SIT, Franc Vehar 7.270 SIT, Franc Vidrih 5.340 SIT, Albin Zajc 5 IU.

Čebelarstva društva so prispevala: ČD Bled-Gorje 10.000 SIT, ČD Krka-Zagradec 15.000 SIT, ČD Logatec 30.000 SIT, ČD Polzela 10.000 SIT, ČD Radenci 20.000 SIT, ČD Rogoševci 30.000 SIT, ČD Rogatec 20.000 SIT, ČD Stična 25.000 SIT, ČD Trbovlje 10.000 SIT, ČD Trzin 50.000 SIT.

Posamezni čebelarji pa so prispevali: Jože Frelj, Žiri 2.000 SIT, Julijan Cvek, Jesenice 10.000 SIT, Tine Bozja, Polje 5.500 SIT, Marjan in Marija Mlaker, Pesnica 5.000 SIT, Metod Modic, Ribnica 5.000 SIT, **ČD Šenčur** – 1.000 SIT: Alojz Čebašek, Primož Štrajhar, Ciril Kozjek, Peter Okoren, Anton Petač, Vladimir Ropret, Alojz Rozman, Franc Rozman, Miha Sitar in Vlado Ulčar, 1.500 SIT: Blaž Markuta in 2.000 SIT: Ivan-Janez Beležar, Miro Draksler, Branko Logar ter Vinko Zupanc; **ČD Krka-Zagradec** – 10.000 SIT: Stane Kovačič, 5.000 SIT: Henrik Zaletež, Franc Plut, Alojz Sever in Pavle Uršič, 3.000 SIT: Janez Rošelj, Franc Strmole, Franc Košak, Anton Pajk, Anton Brodnik, 2.000 SIT: Ivan Mavsar, Peter Mičlič, Franc Papež, Jože Klun, Pavle Herbst, Ivan Rus, Jože Bregar, Franc Zaletež, Jože Zajc, Zvone Bregar, 1.500 SIT: Andrej Koščak, 1.000 SIT: Jože Jamnik, Alojz Zelnikar, Tomaž Podržaj, Ignac Kralj in 500 SIT: Stane Kastelic; **ČD Pivka** – 6.000 SIT: neznani darovalec, 5.000 SIT: Jože Abram, Marjan Abram, Vladimir Jenček, Gregor Penko, Ivan Požar, Jadran Primožič, Goran Rebec, Ivan Spetič, 4.500 SIT: Matjaž Gustinčič, 4.000 SIT: Alojz Mankoč, 3.000 SIT: Anton Česnik, Bogdan Žužek, Peter Jenček, Luka Kaluža, 2.000 SIT: Florijan Biščak, 1.000 SIT: Jože Dolgan, Roman Kalister, Danilo Lukač in Milan tomašević; **ČD Trzin** – 5.000 SIT: Janez Meglič, Jože Praprotnik, 3.000 SIT: Jože Aljančič, Cveto Frelj, Jože Ribnikar, 2.000 SIT: Vlado Goltes, Franc Kersnik, Janez Ribnikar, 1.500 SIT: Dušan Lazukič, Milan Žepič, 1.000 SIT: Jože Knific, Anton Meglič ml., Janez Meglič, Janez Praprotnik, Janez Praprotnik, Marjan Rovtar in Slavko Rozman.

ČEBELARJEVA OPRAVILA V NAKLADNEM PANJU V NOVEMBRU

Milan Vajda, čebelarški mojster – Metlika

Še pred nekaj tedni je bilo okrog čebeljih panjev vse živo in veselo, v začetku novembra, ko postaja zunaj vse hladneje, pa okrog njih vlada popolna tišina. Čebele so se stisnile v čebeljo gručo, in če jih kaj ne vznemiri, jo zapustijo le ob sončnem toplem dnevu. Od takih čebeljih izletov seveda ne moremo pričakovati donosa. V tem obdobju se pogosto pojavlja

megla, dež in mrzel veter. Sicer so pa tudi čebeličice potrebne počitka, zato skrbimo, da jih nihče ne moti. V tem obdobju čebeljo družino sestavljajo matica in 10–15 tisoč zimskih čebel. Čebele so zelo dovzetne za mraz, saj jih hitinski oklep ne varuje pred nizkimi temperaturami. Kljub temu čebelja družina preživi tako, da oblikuje zimsko gručo ali gnezdo. Bolj ko je mrzlo, tem tesneje se čebelja družina stisne v gručo. Čebele ustvarjajo toploto z jemanjem hrane in drgetanjem mišic. V gnezdu se čebele izmenjujejo od znotraj navzven, tako da imajo vse čebele enake možnosti za preživetje. Temperatura v središču gnezda je približno 24 °C. Navzven se znižuje, tako da je na robu gnezda samo še približno 8 °C. Poraba zimske zaloge hrane je v tem času neznatna, približno 1,5 kg na mesec. V toplejših obdobjih ali če je zimsko mirovanje moteno se poraba hrane poveča. Čebelarjem priporočam, da v obdobju

Eden izmed načinov kuhanja voščin

ju zimskega mirovanja ne vznemirjajo čebeljih družin, saj je to lahko vzrok, da čebele zapustijo zimsko gručo in odmrejo.

Močne čebelje družine z dobrimi maticami, zdravo zimsko zalogo hrane in z dovolj cvetnega prahu z lahkoto preživijo tudi najhujše in dolge zime. Znano je, da so močnejše tiste družine, ki jim med sezono nismo omejevali zaleganja ali shranjevanja medu in cvetnega prahu. Poglavitni pogoji za dobro prezimovanje so enaki tako pri slabih kot pri najboljših družinah. Čebelje družine, ki zimo preživijo kot slabici, so za čebelarja celo večja izguba kot tiste, ki pozimi odmrejo. Največ čebeljih družin pozimi propade zaradi lakote, nekatere pa tudi zaradi izgube matice.

Ob nezdravi zimski zalogi hrane veliko čebeljih družin propade zaradi nose mavosti. Če je zima huda, se nam velikokrat zgodi, da čebelje družine propadejo zaradi lakote, čeprav imajo v panju dovolj hrane. Ta je bodisi nepravilno razporejena ali pa je zimska gruča premajhna, da bi ob hudem mrazu lahko črpala rezervno hrano. Kot sem že zapisal, je take slabe družine najbolje že jeseni razdreti in jih združiti z dovolj močnimi družinami, njihovo satje z medom in cvetnim prahom pa dodati močnim družinam ali jih shraniti v primeren prostor za spomladanski poseg v družino.

Znano je, da čebelja družina v panju ne greje istega prostora, ki ga ne zaseda. Ob dolgotrajnejšem mrazu je prazen del panja prav tako hladen kot njegova okolica. Če je panj preveč izoliran, čebelji dru-

Srečanje čebelarških mojstrov na predavanju o čebeljih boleznih v domu ČD Šmarje pri Jelšah.

žini onemogočamo odzivanje na dnevne spremembe, med katerimi bi lahko spremenila svoj položaj v panju in se približala rezervam hrane ali pa bi otoplitev izbrala za iztrebljanje zunaj panjev. Izletni dnevi so zelo zaželeni, saj se zlasti ob dolgotrajnih nizkih temperaturah lahko pri čebelah pojavijo prebavne motnje.

Novembra, ko je pri naših čebelah čas mirovanja in tišine, vsak dober čebelar več časa nameni za prodajo medu in drugih čebeljih pridelkov. To je tudi čas, v katerem se bodisi v mizarski delavnici ali v

drugih prostorih lotimo drugih opravil, na primer popravila panjev, razkuževanja, žičenja satnikov in podobnih del. Na ta način se že počasi pripravljamo na novo čebelarstvo sezono. Za vsa skrbno izvedena čebelarjeva opravila, vključno z zazimovitvijo čebel, bomo poplačani spomladi prihodnje leto.

Zelo pomembno in odgovorno opravilo je tudi kuhanje voščin. S tem si pridobimo vosek za izdelavo satnic za naslednjo sezono. Morebitne presežke voska lahko prodamo izdelovalcem satnic ali industriji.

ČEBELARJEVA OPRAVILA V AŽ PANJU V NOVEMBRU

Stane Plut – Semič

Mesec november je lahko že prav hladen mesec s prvo slano in snegom, lahko pa je tudi še kakšen teden lepega vremena. Čeprav nikjer v naravi ne vidimo cvetja, ne bodimo preveč začuden, če bomo ob lepem vremenu opazili na bradah panjev čebele s koški obnožine na nogah. To je ob le-

pem vremenu še vedno lahko opaziti celo decembra, saj čebele najdejo očem še tako skrite zapoznele cvetice. Sicer pa so čebele ta mesec že strnjene v zimsko gručo v delu panja, ki so si ga izbrale po svojem nagonu. Tako izbranega mesta nikoli ne prestavljam v sredino panja, saj čebele najbolje vedo, kaj je zanje najbolje. Ko v zadnjih dneh septembra pišem ta prispevek, je v panjih, ki sem jih pregledal, še vedno od dva do pet satov zalege, ki obsegajo od tretjine do polovice sata. Poleg pokrite polegajoče se zalege je tudi precej jajčec in ličink. Če ne bo občutnejše ohlaiditve in čebele te zalege ne bodo uničile, se bo le-ta plegla po 20. oktobru. Če bo vreme koliko toliko lepo, se bo zaleganje matice zavleklo še v oktober, to pa pomeni, da bo zalega v panjih še novembra.

Tako stanje v panju pa pomeni, da se ves čas v čebelji zalegi razmnožuje tudi varoa, zato bodimo pozorni in še vedno spremljajmo naravni odpad. Ko se temperatura dvigne na 10 °C, se nekoliko razširi tudi čebelja gruča, čebele pa ob sončnih dneh lepo izletavajo. Ob napovedi takšnega vremena bodimo pripravljeni na zimsko zatiranje varoe z aerosolom. To opravimo dovolj zgodaj dopoldne, še preden začnejo čebele izletavati. Če v panju ni več zalege, bomo s tokratnim zatiranjem zelo uspešno uničili zimске generacije varoe, če pa je v panju še zalega, bo treba postopek še ponoviti. Na splošno velja, da naravni odpad varoe ta mesec ne sme biti večji od 0,2 varoe na dan. Seveda to ni edini način zatiranja te nadloge. Lahko uporabimo tudi alternativna sredstva, kot sta oksalna in mlečna kislina, vendar

v panju ne sme biti zalege. V zadnjem času veterinarji priporočajo tudi perizin. Ne glede na to, za katero sredstvo se boste odločili, če je seveda to potrebno, se o tem prej posvetujte z veterinarjem, saj vam bo svetoval glede na stopnjo okužbe v vašem čebelnjaku. Katero koli sredstvo boste uporabili, bodite pri delu skrajno previdni in varujte tudi sebe in svoje zdravje, saj so vsa našeta sredstva tako ali drugače škodljiva.

Kot ste lahko ugotovili, doslej razen zatiranja varoe nisem omenil nobenega drugega opravila v panjih, saj tam skorajda nimamo več kaj početi. Če še niste pobrali satja iz plodišča, pa to nameravate, lahko to storite zdaj, saj so se čebele umaknile iz medišč. Očistite matično rešetko in jo prekrijte z lesonitno ploščo. To bi bilo za zdaj vse. Čebel še ni treba odeti, to bomo storili decembra ali v začetku januarja, preden bodo matice znova začele zalegati. Tisti, ki se bojijo, da bo čebele zeblo, pa bodo seveda ne glede na to, kaj napišem, to storili prej. Panje odenemo tako, da na lesonitno ploščo, s katero je zaprta odprtina v matični rešetki, in vratca plodišča položimo nekaj slojev časopisnega papirja in izolacijski material. Za odevanje so v preteklosti uporabljali slamo, ki je bila vezana v slamarice, zdaj pa uporabimo nekaj slojev valovite lepenke ali približno 5 cm debelo penasto gumo. Pomembno je, da material, ki ga uporabimo, dobro odvaja vlago, da se ta ne zbira na stenah panjev in tako občutno poslabša mikroklimatske razmere v panju. Čebelnjak naj bo pospravljen, v njem naj bodo nastavljene strupene vabe ali lepilo za miši. In to je vse. Preostala opravila lahko opravimo tudi drugod. V mislih imam prekuhanje izločenega starega satja, da nam po nepotrebnem ne jemlje prostora v shrambi, in seveda prodajo pridelka. Pri tem bodimo dosledni in uporabljajmo izključno novo stekleno embalažo in nove, torej nerabljene pokrovice za kozarce. Med, ki ga polnimo, naj ne vsebuje ostankov voščin, delov čebel, os ali mravelj. Medu, ki je kristaliziral, ne segrevajte na več kot 45 °C, ker mu višje temperature škodujejo. Med ne sodi v kozarec, v ka-

terem so bile prej kisle kumarice, z njega pa nismo odstranili niti stare nalepke. Takšno početje je kratkoročno in bodite prepričani, da se kupci ne bodo več vrnili k vam. Kozarci s medom naj bodo ustrezno označeni, in če nimate svojih nalepk, si jih pre-

skrbite na Čebelarški zvezi. Ne podcenjujte svojega celoletnega truda, zato svoj med prodajajte po dogovorjenih cenah. Ker opravil ni veliko, so tudi navodila krajša kot po navadi. Čebele pa naj uživajo svoj zaslužen mir.

VETERINARSKI NASVETI V NOVEMBRU

Ivo Planinca

IZKUŠNJE PRI UPORABI OKSALNE KISLINE

Uvod

V zadnjih nekaj letih je največja težava v čebelarstvu, tako pri nas kot v tujini, pojav odporne varoe na različna kemična sredstva, s katerimi smo jo zatirali.

Prav ta pojav je spodbudil zanimanje za uporabo naravnih substanc, kot so organske kisline in esencialna olja, ter bioloških metod, kot so izrezovanje trotovine, delanje narejencev in odbira čebeljih družin, ki so manj dovzetne za varoo.

Hkrati je v interesu vseh čebelarjev, da zmanjšamo uporabo pesticidov, tako zaradi pojava odpornosti kot tudi zaradi ostankov le-teh v čebeljih pridelkih.

Ena izmed organskih kislin, ki so zanimive za uporabo pri zatiranju varoe, je tudi oksalna kislina.

V naravi jo najdemo v številnih rastlinah (rabarbara, špinača, lucerna). V medu jo najdemo v sledeh, in sicer do 20 mg/kg.

Oksalna kislina v kristalih oblikuje dihidrat – to pomeni, da kristalna struktura vsebuje molekule vode. 100 g oksalne kisline odgovarja 140 g dihidrooksalne kisline (Rihar, 1997).

Kristali oksalne kisline so stabilni na zraku, brez vonja, zelo kislega okusa. Ob segrevanju se raztapljajo in razvijajo se hlapi, ki dražijo na kašelj. Oksalna kislina se raztaplja v vodi in etanolu. V vodi se najbolje raztaplja pri temperaturi 30 °C. Priporočajo uporabo destilirane vode.

Oksalna kislina je v vosku netopna (Radetzki, 1994). V višjih koncentracijah je za človeka toksična.

Zaužitje več kot 5 g oksalne kisline je lahko za človeka smrtno nevarno. Hitro se veže s kalcijem iz krvi in tkiv. Nastanejo netopni kristali kalcijevega oksalata, ki povzročijo hipokalcemijo.

Pojavijo se težave s srcem, krvnim obtokom. V hujših primerih lahko odpovedo ledvice zaradi blokade ledvičnih tubulov s kristali kalcijevega oksalata. Pri stiku s kožo se pojavijo poškodbe kot pri kavstičnem delovanju.

Zaščita pri delu

Kristali kisline ne smejo priti v stik s kožo ali z očmi, ne smemo jih vdihavati. Za zavarovanje uporabimo gumijaste rokavice, dihalno masko in varovalna očala. Kadar uporabljamo to kislino, se moramo zavarovati tudi pred piki čebel. Po končanem delu si moramo roke umiti z vodo in milom.

Oksalno kislino lahko uporabimo v obliki 3-odstotne vodne raztopine (Radetzki, 1994), tako da jemljemo iz

panja sat za satom in z razpršilcem pršimo po čebelah. Za vsako stran sata porabimo 3–4 ml raztopine. To lahko izvedemo tako ob navzočnosti zalege v panju kot jeseni, ko v panju ni več zalege. Zunanja temperatura mora biti višja od 8 °C.

Ostanki, ki jih najdemo v zimski zalogi dva meseca po zatiranju, so pod pragom dokazljivosti, ki je 25 mg/kg (Radetzky, 1994).

Če v panju ni zalege, je učinkovitost do 98-odstotna. Če je v panju zalega, je učinkovitost 30–40 odstotna.

Zaradi bolj praktične, s tem pa tudi širše možnosti uporabe, je v zadnjem času vse več raziskav usmerjenih v uporabo oksalne kisline v sladkorni raztopini.

V nalogo, ki jo v okviru podiplomskega študija pripravljam pri dr. Alešu Gregorcu na Veterinarski fakulteti, smo vključili tudi uporabo oksalne kisline v sladkorni raztopini.

Eksperimentalno delo bo končano aprila prihodnjega leta.

Cilj našega dela je bil ugotoviti učinkovitost oksalne kisline v sladkorni raztopini pri zatiranju varoe v različnih obdobjih.

Tokrat želim predstaviti potek in način dela, končni rezultati pa bodo znani aprila, ko bodo tudi statistično obdelani.

AKARICIDNO DELOVANJE OKSALNE KISLINE PRI ČEBELJIH DRUŽINAH (APIS MELLIFERA)

(Povzetek članka A. Gregorca in I. Planinca, *Api-dologija* 32/2001/, 1–8.)

1. Uvod

V večini držav po svetu in tudi pri nas je za vzdrževanje čebelje populacije potrebno redno zatiranje varoe. Zaradi ostankov sintetičnih akaricidov v medu in vosku (Wallner, 1999) ter možnosti pojava odpornosti na akaricide (Ruijter, 1994) bi bilo treba v čebelarstvu zmanjšati uporabo akaricidov.

Možnost pojava odpornosti proti naravnim akaricidom, kot so organske kisline in eterična olja, je majhna (Milani, 1999). Ostanki v medu so majhni in toksi-kološko nepomembni (Imdorf in sod., 1996).

Oksalna kislina sodi med prva uporabljena sredstva za zatiranje varoe. Najprej v obliki 3-odstotne vodne raztopine z razprševanjem (Ritter, 1993), pozneje pa še s kapljičnim dodajanjem oksalne kisline v sladkorni raztopini, v t. i. »italijanski raztopini« (Nanetti in sod., 1995).

S to raztopino so dosegli dobre rezultate predvsem v Južni Evropi (Milani, 1999), na drugih podnebnih območjih pa so bili rezultati različni (Charriere, 1999).

Z našim poskusom, ki smo ga izvajali v sezoni 1999/2000, smo želeli primerjati akaricidno delovanje treh različnih koncentracij oksalne kisline (OA) in sladkorja v vodni raztopini.

S poskusom smo želeli ugotoviti, ali bi oksalno kislino kot alternativni akaricid lahko uspešno uporabili tudi, če je v panju zalega.

2. Material in metode

Zdravili smo 24 čebeljih družin v 9-satnih AŽ panjih, prvič 12. avgusta:

a) šest družin je dobilo 3,4 % OA/47,6 % sladkorja (100 ml vode: 100 g sladkorja : 10 g dihidrooksalne kisline);

b) sedem družin je dobilo 3,7 % OA/26,1 % sladkorja (100 ml vode: 38 g sladkorja: 7,6 g dihidrooksalne kisline), (Nanetti, 1999);

c) sedem družin je dobilo 2,9 % OA/31,9 % sladkorja (100 ml vode: 50 g sladkorja: 6,5 g dihidrooksalne kisline) (Gregorc, Planinc, 1999);

d) štiri kontrolne družine so dobile samo destilirano vodo.

Zdravljenje smo ponovili še 21. in 30. avgusta, ko je bila v panjih zalega, in 28. oktobra, ko zalege ni bilo več.

Oktobra smo družine, ki so bile prej kontrolne, zdravili s 3,7 % OA/26,1 % sladkorja.

Zdravljenje smo izvajali čez dan, in sicer tako, da smo z brigo po ulicah v plodišču nakapljali 50 ml pripravljene raztopine. Med poskusom smo uporabljali osebna zaščitna sredstva.

Učinkovitost posamezne raztopine oksalne kisline pri poletnem in zimskem zdravljenju smo primerjali z učinkovitostjo perizina, ki smo ga kot kontrolni akaricid uporabili 29. decembra 1999 in 5. januarja 2000 (Mutinelli in sod., 1997; Truiller, 1998).

Pred začetkom poskusa so bile družine izenačene in so zasedale 5–7 ulic.

Moč družin, živalnost ter spremembe v vedenju čebel smo vizualno vrednotili in primerjali z nezdravljenimi družinami še isti dan, ko smo izvedli zdravljenje.

Odpadle varoe smo šteli na testni podnici (predalčni tip), ki je bila ves čas vstavljena v panj.

3. Rezultati

Učinkovitost:

Povprečna učinkovitost treh raztopin oksalne kisline in sladkorja po trikratni uporabi avgusta, ko je bila v panju še zalega, je bila:

- pri raztopini 3,4 % OA/47,6 % (100 ml vode : 100 g sladkorja : 10 g oksalne kisline) – 52,28 %;
- pri raztopini 3,7 % OA/26,1 % (100 ml vode : 38 g sladkorja : 7,6 g oksalne kisline) – 40,66 %;
- pri raztopini 2,9 % OA/31,9 % (100 ml vode : 50 g sladkorja : 6,5 g oksalne kisline) – 39,16 %.

Raztopina 3,4 % OA/47,6 % je bila pomembno učinkovitejša od raztopine 2,9 % OA/31,9 %, ki smo jo uporabili ob navzočnosti zalege, nobene razlike v učinkovi-

losti pa ni bilo med raztopino 3,7 % OA/26,1 % in raztopino 2,9 % OA/31,9 %.

Relativno majhna učinkovitost oksalne kisline je pričakovana zaradi preživetja pršic v pokriti zalegi (Radetzky, 1994), sama učinkovitost oksalne kisline ob navzočnosti zalege pa je podcenjena, ker preživijo reproduktivske pršice; te so poginile po oktobrskem zatiranju z oksalno kislino in pozneje s perizinom; tedaj smo jih tudi prešteli.

Nobene pomembne razlike v učinkovitosti med raztopinami oksalne kisline pa ni bilo pri zatiranju varoe 28. oktobra, ko v panju ni bilo zalege. Povprečna učinkovitost pri vseh družinah je bila 99,44 % in družine se med seboj niso pomembno razlikovale.

V obdobju, ko v panju ni zalege, so vse uporabljene koncentracije oksalne kisline proti varoi zelo učinkovite.

Tudi učinkovitost raztopine oksalne kisline, ki smo jo dodali v prej nezdravljene kontrolne družine, je bila podobna tisti v poskusnih družinah – 99,58 %.

V naših poskusnih razmerah kaže zatiranje z oksalno kislino pomemben vpliv na končno znižanje ravni infestacije.

Zmanjšanje populacije pršic z oksalno kislino po avgustovskem točenju medu, ko je panju še zalega, bi lahko bilo zelo učinkovito pri zelo infestiranih družinah.

Videti je, da je avgustovsko zmanjšanje približno polovice populacije varoe pomembno za preživetje družin.

Zatiranje z oksalno kislino ob navzočnosti zalege v primerjavi s kontrolnimi družinami ni vplivalo na razvoj družin. Preživetje družin prek zime in zgodnji spomladanski razvoj v letu 2000 sta bila normalna in brez opaznih sprememb.

4. Sklep

Kaže, da je kapljica aplikacija oksalne kisline učinkovita in da je njena uporaba mogoča kot alternativo biološko sredstvo za zatiranje *Varroa destructor*.

Za poznavanje uporabe različnih koncentracij oksalne kisline in sladkorja v različnih podnebnih in letnih časih so potrebne dodatne analize v čebelnjaku in laboratoriju, prav tako pa bi bilo treba preučiti še vedno neugotovljeno rezidualno delovanje oksalne kisline na varoe v družini.

LITERATURA

- Imdorf, A., Charriere, J. D., Maquelin, C., Kilchenmann, V., Bachofen, B. (1996): *Alternative Varroa control*, *American Bee Journal*, 136, 189–193.
- Milani, N. (1999): *The resistance of Varroa jacobsoni Oud. to acaricides*, *Apidologie* 30, 229–234.
- Mutinelli, F., Baggio, A., Capolongo, F., Piro, R., Prandin, L., Biasion, L. (1997): *A scientific note on oxalic acid by topical application for the control of varroosis*, *Apidologie* 28, 461–462.
- Nanetti, A., Massi, A., Mutinelli, F., Cremasco, S. (1995): *L'acido ossalico nel controllo della varroasi: note preliminari*, *Apitalia* 22, 29–32.
- Planinc, I.: *Zbornik referatov* 1999, 36–40.
- Ruijter, A. (1994): *Issues in the control of Varroa infestation. New perspectives on Varroa*, Matheson, A. (Ed.), IBRA Cardiff.
- Wallner, K. (1999): *Varroacides and their residues in bee products*, *Apidologie* 30, 235–248.

ANALIZA NEKATERIH NAJNOVEJŠIH EKONOMSKIH KAZALCEV V ČEBELARSTVU V SLOVENIJI

dr. Janez Poklukar, Kmetijski inštitut Slovenije
elektronski naslov: janez.poklukar@KIS-H2.si

1. Uvod

Leta 2000 smo na Kmetijskem inštitutu Slovenije končali krajšo raziskavo z naslovom »Ekonomska analiza čebelarstva v Sloveniji«. Poglavitni cilj projekta je bil vključiti letne ekonomske analize čebelarstva v podobne analize iz drugih kmetijskih dejavnosti. Drugi cilj je bil pripraviti vzorec vsakoletnega poročila o ekonomskem stanju čebelarstva v Sloveniji na podlagi uredb Sveta EU 1221/97 in 2300/97. Izmed številnih podatkov v poročilu sem za tokratni sestavek izbrskal iz poročila nekaj ugotovitev, ki bi bile morda zanimive tudi za slovenske čebelarje.

2. Analiza rezultatov pridelave medu na podlagi podatkov proizvodnje matic v progenem testiranju

Od leta 1993 naprej v Sloveniji načrtno spremljamo proizvodnost matic, vzrejenih v registriranih vzrejalnicah. Po začetnih težavah smo na ta način začeli pridobivati dragocene podatke o pridelavi medu, mirnosti in rojivosti čebel, v zadnjih treh letih pa tudi o odpornosti čebeljih družin proti varozi.

Na podlagi podatkov iz proizvodnega testiranja matic smo ugotovili, da je bilo leto 2000 v Sloveniji nadpovprečno medeno. Pri 569 maticah v 91 čebelnjakih je bila izmerjena povprečna proizvodnja $28,40 \pm 0,5$ kg medu, to pa je največ v zadnjih osmih letih.

Dolgoletno povprečje pridelanega medu se je tako s prejšnjih 16 kg povzpelo na 19,35 kg.

Leti 1993 in 2000 sta bili v tem pogledu več kot nadpovprečni. Naj dodam, da podatki za leto 1993 niso primerljivi s poznejšimi podatki, ker smo takrat na začetku testiranja namesto kilogramov odvzeta medu ocenjevali število odvzetih medenih satov. Skupaj s podatki iz leta 1993 smo vsako leto povprečno pridelali za 0,82 kg več medu na panj. Če izločimo podatke za leto 1993, se nam še očitneje pokaže povečevanje letne pridelave medu (1,93 kg na leto). Vprašanje pa je, ali bo v prihodnjih letih še mogoče računati s tako občutnim povečevanjem pridelanih količin medu.

Dolgoletne izkušnje kažejo, da je pri našem testiranju količina povprečnega pridelka na panj v kg, pomnožena s 120, dobra ocena skupnega pridelka medu v celotni Sloveniji, izražena v tonah.

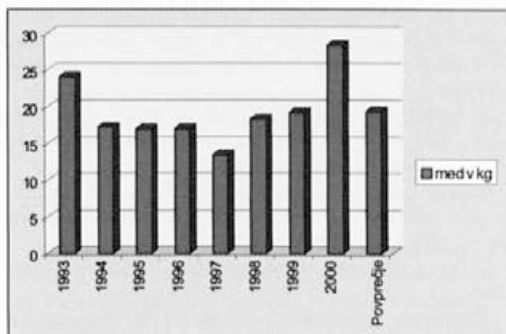

Tabela 1: Ocenjene količine pridelanega medu na čebelji panj pri 3987 maticah, preizkušanih v 243 različnih čebelnjakih v Sloveniji v letih 1993–2000. Leta 2000 smo ocenili proizvodnjo 569 matic na 91 stojiščih.

3. Vzpostavitev knjigovodskega spremljanja stroškov čebelarjenja

Čebelarji so med letom spremljali stroške svojega dela. Konec leta smo skupaj z njimi izpolnili posebno evidenco. Na podlagi le-te smo dobili pomembne podatke, potrebne za izračun lastne cene medu.

Leta 2000 smo proizvodne stroške podrobneje preučili pri 69 čebelarjih, ki imajo 124 čebeljakov. Vključili smo glede na naše razmere večje čebelarje, saj so ti povprečno čebelarili z 91,3 čebelje družine. Vsi so bolj ali manj proizvodno usmerjeni in stremijo k zmanjševanju stroškov in povečevanju pridelave čebeljih pridelkov.

3.1. Problematika prodaje in skladiščenja medu

Čebelarji so na domu prodali 5,79 kg medu na čebeljo družino. Povprečno je torej vsak čebelar doma prodal 528 kg medu. Na območjih, na katerih je veliko čebelarjev in na katerih je kupna moč prebivalstva po navadi slabša, je prodaja na domu veliko težavnejša. Za prihodnje pospeševanje prodaje na domu bo verjetno treba spodbuditi bolj organizirano izmenjavo medu med čebelarji in s tem spodbuditi še vse preostale, pri prodaji manj dejavne čebelarje. Dobremu čebelarju namreč ne sme nikdar zmanjkati medu.

V trgovino, naravnost na prodajne police, je prislo povprečno 0,33 kg medu na čebelji panj, to pa je seveda odločno premalo. Res je sicer, da je oddaja medu na prodajne police neposredna konkurenca prodaji medu na domu. Opažamo še precej neizrabljenih možnosti na turistično bolj razvitih območjih, na katerih bi čebelarji turistom lahko precej bolj prožno in domiselno ponudili svoj med kot spominek.

Odkupovalci na debelo so leta 2000 odkupili 8,90 kg medu na čebeljo družino. Tak način prodaje je še vedno najbolj priljubljen pri čebelarjih, ki na ta način zmanjšujejo stroške skladiščenja in embalaranja ter prodaje medu. Žal je odkupna cena nizka in se že približuje svetovnim cenam medu, te pa so zaradi večjih proizvodnih stroškov slovenskih čebelarjev za naše razmere občutno prenizke. Poleg tega je ves tako prislužen denar še dodatno obdavčen in šteje v osnovo za obračun dohodnine. Ugotavljamo, da je ta način odkupa za vsakega čebelarja izhod v sili in da se zanj odloči le v skrajnem primeru.

Med čebelarji je skoraj popolna neznanka prodaja medu za industrijsko predelavo, predvsem medicarjem in pekarnam. Čebelarji so za industrijsko predelavo povprečno oddali 0,47 kg medu na čebelji panj. Na tem področju je še veliko rezerve, postavlja pa se tudi vprašanje, ali ni za industrijsko predelavo primeren tudi cenen med iz uvoza.

V obdobju zbiranja podatkov so imeli čebelarji povprečno v zalogi še 11,26 kg medu.

Preglednica 1: Primerjava podatkov o prodaji medu na čebelji panj leta 2000 s podobnimi podatki leta 1994 (Sodobno kmetijstvo, 1996, str. 374–376)

	L. 1994	L. 2000
Št. sodelujočih čebelarjev	790	69
Velikost čebelnjakov	16,4	91,3
Prodano na domu	6,72	5,79
Prodano grosistu	2,32	8,90
Prodano industriji	*	0,47
Zaloga	13,74	11,26
SKUPAJ MEDU NA PANJ	22,78	26,42

Leta 1994 je v anketi sodelovalo precej večje število povprečno manjših čebelarjev. Prodaja na domu, preračunana na čebelji panj, je bila presenetljivo podobna kot leta 2000, prodaja odkupovalcem medu na debelo pa občutno manjša. Tudi zaloga medu na domu, preračunana na čebeljo družino, se ni občutno spremenila. Večja prodaja odkupovalcem je verjetno posledica dveh zaporednih dobrih letin, saj so morali čebelarji oddati med po nizki ceni in s tem rešiti problem njegovega skladiščenja.

Dogajanje na trgu z medom v prihodnjih letih je precej predvidljivo. Čebelarji lahko hranijo doma ne-

kaj več kot 10 kg medu, na domu ga prodajo od 5 do 7 kg na čebelji panj. Morebitne dobre letine v prihodnjih letih bodo čebelarje še naprej silile k odločitvam za prodajo medu pod proizvodno ceno, slabe letine pa bodo skoraj povsem ustavile ponudbo medu odkupovalcem. Ti bodo pomanjkanje nadomestili z uvozom medu in dolgoročno ne bodo sposobni vlagati v osnovno čebelarsko proizvodnjo medu v Sloveniji. Čebelarji se bodo prisiljeni tehnološko posodobiti iz svojih lastnih sredstev in izrabi pomoč države, seveda, če bo ta na voljo.

3.2. Stanje čebelarske opreme

Nujnost tehnološke posodobitve čebelnjakov potrjuje tudi njihova povprečna starost (18,53 leta). Povprečna starost panjev je skoraj enaka, tj. 17,11 leta.

Pri veliki večini od 124 pregledanih čebelnjakov smo opazili osnovne izvedbe 9- in 10-satnih AŽ panjev (skupaj 4779), manjši delež drugih panjev z AŽ sati (skupaj 878), 163 LR panjev in 101 Kirarjev panj. Čebelnjaki z AŽ panji so bili največji, povprečno so imeli 42,29 panja, najmanjši pa so bili čebelnjaki z LR panji, povprečno so imeli 16,3 panja.

Pomemben del stroškov čebelarjenja so prevozni stroški. Za oskrbo enega čebelnjaka so čebelarji z osebnim avtomobilom povprečno prevozili 1.474 km.

V analizo smo zajeli tudi 36 prevoznih čebelnjakov, ki so leta 2000 povprečno prevozili samo po 396 km. Postavlja se problem smotrnosti nakupa vlečnih vozil, namenjenih samo za prevoz čebel. Vozila so premalo izrabljena. V prihodnje lahko pričakujemo večjo razširjenost zabojniških prevoznih enot in zmanjšanje števila samostojnih prevoznih enot na starih tovornih vozilih in avtobusih.

Točenje medu je delovno zahteven postopek, za katerega je potrebna dodatna pomoč. Točila za točenje medu so po večini stara 10,6 leta in prirejena na motorni pogon (43 čebelarjev). Samo trije čebelarji so kupili avtomatski motorni pogon točila. Večina točil je 4-satnih (49 čebelarjev), večjih in zmogljivejših točil je le majhno število. Za povečanje delovne storilnosti bodo morali čebelarji v prihodnje uporabiti večja in bolj avtomatizirana točila.

Omenili smo že, da so skladiščne zmogljivosti za skladiščenje medu precej omejene. Čebelarji so za te namene zgradili zidane objekte (39 čebelarjev), v lesenih prostorih med skladišči le eden, v kleti 17, v garaži 9, štirje celo v stanovanju. Povprečna starost prostorov za skladiščenje medu je 14 let in pol. Velika večina je prostor za skladiščenje opremila z vodnim (56 čebelarjev) in električnim priključkom (66 čebelarjev), na tla so položili keramične ploščice (55 čebelarjev), sten pa po večini niso pralno varovali.

Ugotavljamo, da ima 19 čebelarjev popolnoma urejene objekte za higiensko pakiranje in skladiščenje medu. Povprečni stroški pakiranja in skladiščenja medu so bili 1.073 SIT na čebeljo družino.

Podatki, zbrani na podlagi analitskega knjigovodstva, v celoti potrjujejo predhodno oceno stroškov proizvodnje medu, objavljeno v Slovenskem čebelarju (št. 11, 2000, str. 311–312).

4. Letni nacionalni program razvoja čebelarstva v letu 2000

Na podlagi predvidene sheme aneksa k uredbi sveta EU 2300/97 in na podlagi rezultatov projekta smo oblikovali naslednje poročilo:

4.1 Panji in čebelarji

Panji pri poklicnih čebelarjih: 13.773

Skupno število panjev: 156.880

Število poklicnih čebelarjev: 52

Število vseh čebelarjev: 8.332

4.2 Prodajna struktura

Proizvodnja:

- neposredna prodaja na domu: 908.000 kg,
- neposredna priprava medu za trgovino: 51.700 kg,
- prodaja odkupovalcem medu: 1.396.200 kg,
- prodaja predelovalni industriji: 73.700 kg.

Uvoz in izvoz medu od 1. 1. 2000 do 30. 11. 2000:

- uvoz: 201.229 kg,
- izvoz: 189.040 kg.

4.3 Cene

Proizvodna cena 1 kg medu pri čebelarjih: 650,75 SIT ali 3,145 evra.

Cena 1 kg uvoženega medu: 1,326 USD.

Cena 1 kg izvoženega medu: 2,265 USD.

4.4 Stroški priprave medu za trg

Stalni stroški na čebeljo družino na leto:

- stroški amortizacije čebelnjaka: 1.254 SIT ali 6,06 evra,
- stroški amortizacije panjev: 613 SIT ali 2,96 evra,
- stroški amortizacije točila: 329 SIT ali 1,59 evra.

Variabilni stroški na čebeljo družino:

Stroški nadzora čebelje varoze:

- storitve in sredstva za zatiranje: 1.254 SIT ali 6,06 evra,
 - delo: 525 SIT ali 2,54 evra.
- Skupaj: 1.779 SIT ali 8,60 evra.

Stroški zimskega krmljenja:

- poraba sladkorja: 1.743 SIT ali 8,42 evra,
 - delo (0,618 ure): 653 SIT ali 3,16 evra.
- Skupaj: 2.396 SIT ali 11,58 evra.

Stroški pakiranja in skladiščenja:

- materialni stroški: 1.200 SIT ali 5,80 evra,
 - amortizacija posod: 343 SIT ali 1,66 evra,
 - amortizacija prostorov: 1073 SIT ali 5,19 evra,
 - delo (0,681 ure): 720 SIT ali 3,48 evra.
- Skupaj: 3.336 SIT ali 16,12 evra.

Stroški prevozov:

- stroški prevozov z osebnim avtomobilom: 926 SIT ali 4,48 evra,
 - stroški prevozov z gospodarskim vozilom: 386 SIT ali 1,87 evra.
- Skupaj: 1312 SIT ali 6,34 evra.

4.5 Kakovost medu

V Republiki Sloveniji je kakovost medu v prometu urejena s Pravilnikom o medu (Uradni list Republike Slovenije, 30/99, str. 3460–3469).

Čebelarstva zveza Slovenije ureja promet z medom z blagovno znamko »Slovenski med«, sklep Patentnega urada RS, št. 670-302/00 VV-3, z dne 16. 11. 2000.

Geografski izvor kočevskega medu je bil 17. 8. 2000 vključen v register Označbe porekla blaga pod reg. št. 10 pri Uradu za intelektualno lastnino Republike Slovenije.

5. Sklep

Projekt Ekonomska analiza čebelarstva nam je omogočil, da bomo v okviru svoje redne dejavnosti v prihodnjih letih spremljali stroške čebelarjenja na podlagi preverjenih tehnoloških izhodišč. Podatki bodo zelo dobrodošli za vsakoletno pripravo analize strukture na področju trga z medom po enotni evropski metodologiji.

Veseli nas, da nam je tudi na podlagi projekta Ekonomska analiza čebelarstva uspelo pripraviti predlog Strategije razvoja čebelarstva in da smo na ta način dobili precej koristnih informacij za odločanje na področju ekonomskih vprašanj v čebelarstvu.

CENE MEDU NA LJUBLJANSKI TRŽNICI

Cene medu na tržnici v Ljubljani so bile oktobra: hojev med 1300 SIT, smrekov med 1200 SIT, gozdni med 1000 SIT, cvetlični med 1000 SIT, kostanjev med 1100 SIT, lipov med 1050 SIT, med v satju 1600 SIT. Pri čebelarjih na domu so cene medu od 900 SIT do 1200 SIT, odvisno od vrste medu.

STANE PLUT

Komisija za ekonomiko čebelarjenja

Izkušnje naših čebelarjev

»ROJNO LETO« 2001

in primerjava s pašnimi razmerami v minulih štirih letih

Marjan Debelak

Leta 2001 smo doživeli marsikaj in ne nazadnje tudi zelo rojno leto naših čebel. Menim, da moramo razlikovati med »zelo« in »manj« rojnimi leti, kajti nobeno leto ni povsem brez rojev, če čebelar ne poseže v dogodke.

V poročilu o poteku in rezultatih letošnjih poskusov protirojnih učinkov pri večmatičnem čebelarjenju (glej Slovenski čebelar, 2001/10) sem o vplivih tega pojava (namreč »zelo« rojnega leta!) na rezultate poskusa že pisal. K že napisanemu dodajam v tem sestavku še nekaj podrobnejših podatkov o značilnostih čebeljih pašnih razmer v mojem opazovalnem okolju v zadnjih štirih letih, saj zgovorno kažejo na povezanost obeh pojavov.

Ne glede na to, da je povezava med pašnimi razmerami in rojnostjo čebel za številne čebelarje precej znana zadeva, je vendar zanimivo videti potrditev tega pravila tudi v rojnih dogodkih minule sezone.

Šestindvajset let v svojem čebelnjaku že merim in zapisujem (vedno, kadar pridem k čebelnjaku, kar je sicer pogosto, ker je pred hišo, vendar ne vsak dan!) učinke velikoprostorninskega čebelarjenja z AŽ panji tudi s panjsko tehniko, zato sem letošnjo pašno sezono lahko primerjal s sezonami v bližnji preteklosti. Poglejmo:

Na tehnici imam stalno devetsatni AŽ panj, ki mu dodajam zaklado.

Vse dokler nisem začel čebelariti tudi s še večjimi panjskimi enotami (AŽ MAKSIJI) in hkrati opravljati poskuse z večmatičnim čebelarjenjem v AŽ panjih, je za doščala standardna čebelarska tehnika.

Zdaj pa imam že dve leti zapored z njo težave, ker ne označi, če je teža panja več kot 100 kg, ki jo ob dobri paši dosega dvomatična družina v AŽ panju z zaklado.

Seveda s tako tehniko ne moremo tehtati AŽ MAKSIJEV s težo treh AŽ panjev, povečanih z dvema zakladama. Za tehtanje tako velikih panjev oziroma panjskih sestavljenk, kot so na primer panjske enote, sestavljene iz naklad (NAKLADNI PANJI) ali povezanih skladiščnih panjev (AŽ MAKSIJEV), bi potrebovali precej zmogljiveše tehtnice od teh, običajnih. Če bo nekoč dovolj čebelarjev, ki bodo kaj takega potrebovali, se bo verjetno našel tudi ponudnik takšnih tehnic.

Za ponazoritev tematike, ki jo obravnavam v pričujočem sestavku, sem pripravil dve risbi:

Prva prikazuje natančnejši potek gibanja tehnice pod panjem opazovane družine v rojno-pašnem obdobju (maj, junij, julij) v letih 1998, 1999, 2000 in 2001.

Druga risba isto dogajanje prikazuje v bolj povedni,

poenostavljeni ali »shematizirani« obliki.

Obdobje zadnjih štirih let sem izbral zato, ker sem v teh letih preverjal protirojne učinke večmatičnega čebelarjenja in ker je bilo v vseh teh letih prav minulo leto po vsej Sloveniji, ne samo pri meni, izrazito rojno.

Prikazane črte ali krivulje kažejo, koliko in kdaj je družina v posameznem letu napredovala, zastala ali nazadovala v razvoju, to je v skupnem seštevku teže čebel, zalege, cvetnega prahu in medu.

Iz čebelarskih izkušenj in teorije vemo, da v razvojnem obdobju (april, maj) k večji teži panja pomembno prispevajo večje število čebel, zalege in cvetnega prahu in ne samo donosi medu!

Na vrhuncu razvoja (junij, julij) gibanje teže panja najbolj kaže razmerje med donosi in porabo čebelje družine, saj je količina čebel in zalege v tem obdobju praviloma uravnotežena.

Ob koncu razvoja (avgust, september) se zmanjšuje tako teža (število) čebel kot teža zalege in cvetnega prahu. Zaradi tega je skupna teža panja manjša, čeprav so donosi medu v resnici lahko tudi večji, kot jih kaže tehnika!

Zdaj pa k risbama:

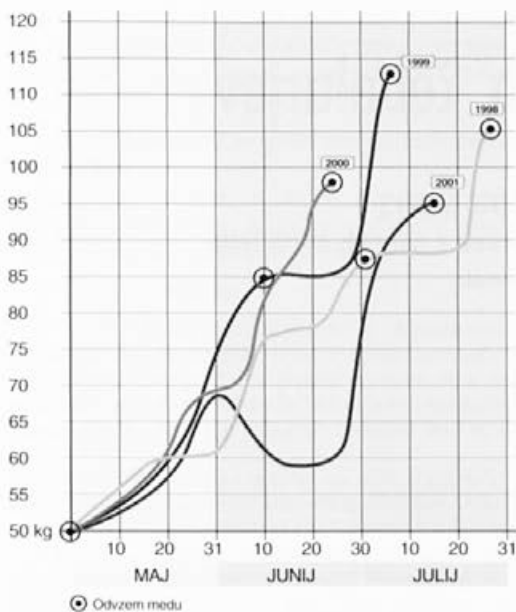
Na prvi pogled se morda komu zdi, da se raznobarvne črte, ki ponazarjajo gibanje tehnice v posameznem letu na *sliki št. 1*, samo igrivo prepletajo, brez posebnih sporočil, ki naj bi jih razbral čebelar.

Sporočila pa vsekakor so:

Začetki črt so v začetku maja vsako leto blizu skupaj, saj je čebelja družina v panju na tehnici kot tudi v drugih mojih pridobitnih družinah vsako leto približno enako nakrmljena ter podobno močna prezimila in dočakala prve pomladne paše. V začetku maja je vedno tako razvita, da v dvoetažnem gnezdu »poka po šivih« in zato ji tudi vedno dodam zaklado.

Tehtati vedno začnem šele tedaj, ko s skladanice panjev v čebelnjaku, katere del je tudi panj na tehnici, odstranim opaž. Se mi pač smilijo čebele, ki bi bile v razmaknjenem panju brez opaža veliko bolj izpostavljene spomladanskemu mrzu, kot so v topli skladanici! Za tako skrb se mi čebele oddolžijo s hitrejšim in silovitejšim razvojem. Zato je začetek tehtanja pri meni na Bledu, okoli 550 m nad morjem, s samo dopoldanskim soncem, razmeroma pozen.

Do začetka tehtanja so v prikazanih štirih letih čebele že kar nekaj nabrale, vendar moramo upoštevati, da k večji teži v tem obdobju veliko prispeva tudi povečevanje zalege in drugih panjskih vsebin, ne samo medu!

Slika 1. »Rojno leto« 2001 in potek čebelje paše v zadnjih štirih letih. Až panj z zaklado na tehtnici, Bled, 550 m.

Vsekakor v vseh teh letih tehtnica maja nikoli ni kazala zmanjševanja teže, temveč po večini kar občutno povečanje, z izjemo leta 1998, ko je bila tehtnica v tem času skoraj poravnana. Pri meni je to čas možnega medenja smreke in cvetlične paše, ki se podaljšuje še v prvi dve tretjini junija.

Prav junija pa se prikazana slika zelo spremeni! Vsa tri leta pred letom 2001 je tehtnica v tem času, ki je vsaj v mojih razmerah najbolj kritičen za rojenje, označevala hitro povečevanje teže, letos pa nenavadno hitro zmanjševanje. To najbolj nazorno vidimo na drugi risbi!

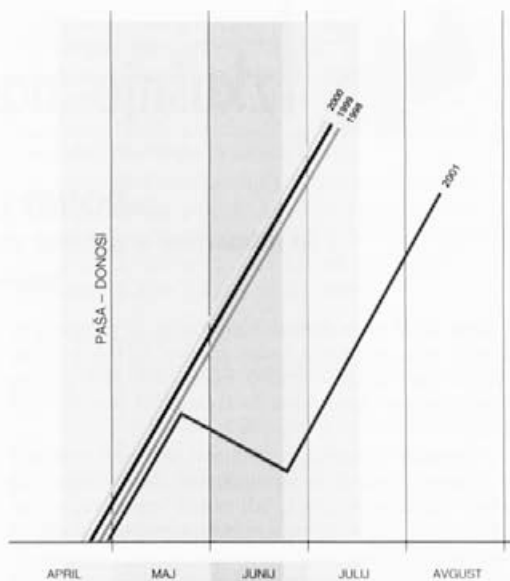
V tretji četrtini junija kaže tehtnica v vseh zadnjih štirih letih umiritev, ne pa zmanjševanja. Tehtnica se je znova hitro zviševala v zadnji četrtini junija in v nekaterih letih še v začetku julija, zaradi paše na lipku. Glede rojenja je to tudi pri mojih čebelah že poslavljanje od rojnega razpoloženja, saj je kres že minil in narava že opozarja, da bo treba misliti na zimo!

Nadaljnje gibanje tehtnice nas v povezavi z rojenjem ne zanima več, saj je »rojna nevarnost« mimo.

Omenim naj še, da so na prvi risbi na posamezni črti prikazane točke, ki označujejo prvo točenje medu iz panja na tehtnici, in točke, ki označujejo največjo skupno težo (vključno s težo do tedaj iztočenega medu), ki jo je družina dosegla v posameznem letu.

Točko z največjo težo (skupno težo donosa in porabe) je družina na tehtnici dosegala v zadnjih štirih letih ob različnem času. Letos se je kljub slabi paši kar visoko povzpela sredi sezone, v primerjavi s prejšnjimi tremi leti pa je bila ta najvišja točka letos pomaknjena daleč v avgust.

V poenostavljenem prikazu na drugi sliki so razlike letošnje pašne sezone v primerjavi s prejšnjimi tremi prikazane še bolj nazorno.

Slika 2. Rojno obdobje glede na stopnjo rojne kritičnosti v pašnih pogojih na Bledu, 550 m z velikoprostornim čebelarjenjem z Až panji.

V prejšnjih treh letih je bilo v celotnem rojno-pašnem obdobju opaziti stalno povečevanje teže panja, povedano drugače, opaziti ni bilo nobenega večjega zmanjševanja teže.

Letos pa je na vrhuncu rojnega obdobja zavladalo daljše brez- (ali slabo-) pašje, ki je do tedaj že precej razvite družine z obiljem brezdelnih pašnih in panjskih čebel (»mladic«) pahnilo v domala neobvladljiv rojni vrvež.

Glede na prikazano domnevam, da so letošnje pašne razmere odločilno vplivale na rezultate protirojnih vplivov večmatičnega čebelarjenja, ki jih opravljam sicer že vrsto let, v zadnjem letu ali dveh pa tudi skupaj z večjim številom čebelarjev iz različnih delov Slovenije.

Protirojni vpliv več gnezd (v vsakem matica in zalega) v eni družini (najbolje sicer z enim samim žrelom) je po naših izkušnjah v »normalni« pašni sezoni, ki jo označimo z »manj« rojnim letom, tako velik, da družina v nobenem gnezdu ne sede na roj! To smo skupaj z mojimi čebelarskimi prijatelji ugotavljali v minulih treh sezonah, torej pred letošnjo, več ali manj nezavedno pa tudi že prej.

V tako »nenormalni« pašni sezoni, kot je bila letošnja, ki je povzročila tako izrazito rojno leto, pa je zatajila tudi večina preizkuševanih oblik domnevno »popolnoma protirojnih« večmatičnih ureditev.

Za naprej seveda ne bo zmanjkalo novih iskanj. Morda pa se bomo morali celo sprijazniti, da tudi pri večmatičnem čebelarjenju, vsaj v naših zdajšnjih razmerah, ni vedno popolne varnosti pred rojenjem!

Letošnje izkušnje nam, končno, tudi povedo, kako velik vpliv na rojenje čebel imajo pašne razmere!

PROIZVODNI IN POMOŽNI DELAVCI

Mihael Kamplet – Pekre

Ko sredi julija preneha mediti kostanj, nastane pri nas v dolini dolgotrajno brezpašno obdobje. Takrat ali še prej lahko na Pohorju zamedim jelka, na obrežju Drave pa se odpirajo prvi cvetovi zlate rože in nedotika.

V tem času mojim osmim družinam v nizkonakladnih panjih namenim različne naloge. V avtomobil gre šest panjev. Od osmih družin izberem šest boljših in jih prepeljem na Pohorje, slabši dve pa kot pomožni družini ostaneta doma.

Ko se tehtnica ustavi ali celo pade, družinam zvečer vstavim begalnico. Drugo jutro jim odvzamem mediščne naklade. Sate sortiram kar na čebelnjaku. Tisti, ki so pokriti, so namenjeni za točenje, nepokrite pa vstavim dvema pomožnima družinama. V preostalih šestih zatiram varoo, dodam pogačo v satnem pitalniku za popotnico, saj se nikoli ne ve, kako bo, pa če še tako lepo kaže. Čez dan iztočim, zvečer pa prazne naklade naveznem in pripravam za pot. Naslednje jutro se že ob svitu odpravim na pot. Tako pridobim teden do deset dni. Teh deset dni se pri donosu lahko že kar pozna. Tako šest družin nabira, dve pomožni pa zorita in pokrivata med. Vendar to ni najpomembnejša naloga pomožnih družin.

«Pohorske» družine obiščem vsakih deset dni. S seboj vzamem naklade s praznim satjem in pogače, saj ne vem, kako je tam. Na stojišču vstavim naklado s praznim satjem, nad begalnico pa mediščno naklado. Avtomobil pustim na stojišču in se peš podam do približno pol ure oddaljene planinske kočice na Arehu. Spotoma podstavljam pod jelke liste papirja, velikosti A4, in na vsakem zapišem čas. V planinski kočici se nekoliko oddahnem in odčujem, saj je v tem času po navadi kar vroče. Nazaj grede pobiram liste, nanje pa znova zapišem čas in število kapljic. Po približno dveh urah sem spet na stojišču. Če je na papirjih omembe vredno število kapljic, lahko naklade kar snamem in jih dam v avtomobil, saj se čebele v teh dveh urah že umaknejo. In tako vsakih deset dni. Vendar ni vedno tako. Lahko se zgodi, da domov peljem prazne naklade ali pa moram tam pustiti celo pogače. Vztrajam pa dolgo, tja pozno v september, vse dokler je v panjih omembe vredna količina nove, sveže, nepokrite zalege, saj se iz nje izležejo dolgožive čebele.

Pomožni delavci, čebele v dveh panjih, ki so ostale doma, prav tako ne počivajo. Ko so sate s koštanjevim medom, vstavljeni tema dvema družinama, pokriti, to je po približno desetih dneh, ga iztočim. Satje sortiram. Temno prepeljem na Pohorje, lepo, predvsem tisto s cvetnim prahom, pa shranim za zimsko zalogo. Hraniti ju začnem takoj,

najprej po en liter, nato vsak večer po dva do tri litre. To količino čebele vzamejo do jutra. Ko je do jutra ne vzamejo več, pregledam plodišče. Kar je zablokiranega, dam nad matično rešetko in dopolnim z lepim satjem. Počakam dva, tri dni, da matiča čim več zaleže, vstavim novo naklado s praznim satjem in nadaljujem hranjenje. Do jeseni imata ti dve družini doma dovolj časa, da napolnita in pokrijeta naklado zase in še vsaka po tri naklade za tiste družine na Pohorju. Pa še več bi zmogle.

To pa ni vse njihovo delo. Če mana v satju kristalizira, tako da ni mogoče vse iztočiti, jo očistita pomožni družini, in sicer vsake tri ali štiri dni eno naklado. Satje navlažim s pršilko, nad matično rešetko vstavim novo naklado s praznim satjem, nato vmesni pokrov z odprto veho, prazno naklado, katere luknjo zalepim s prosojnim selotejpom, na njo postavim naklado z navlaženim satjem in begalnico, potem pa še vse drugo. Čebele se umaknejo pod begalnico, zalogo nad njo pa pustijo na miru. Še hitreje gre spodaj, vendar obstaja nevarnost ropa. Če želim po točenju imeti suho satje, naredim enako, vendar je za to dovolj časa čez noč. Ko je satje očiščeno, prek begalnice spet preusmerim čebele in nadaljujem hranjenje.

Septembra se čebele vrnejo s Pohorja. Takrat jim iz plodišča odvzamem vse, kar je mogoče. Odvezto nadomestim z lepim satjem, naložim polno naklado pokrite hrane in družino dokrmim z dvema do tremi litri sladkorne raztopine. Tako so s hrano preskrbljene za zimo.

V letih, ko na Pohorju nič ne kaže, ravnam enako, vendar čebele prepeljem za Dravo. Tam sicer ni obilnega medenja, so pa čebele vse do sredine septembra preskrbljene z medicino in cvetnim prahom.

Mojih šest proizvodnih družin na Pohorju.

Foto: M. Kamplet

ČEBELAR JAKOB KRALJ IZ DOLSKEGA 90-LETNIK

Kot eden najstarejših v kraju in tudi v občini Dol pri Ljubljani je v svojem bogatem življenju marsikaj doživel in tudi veliko dobrega storil. Rodil se je 3. junija 1911 v Brinju. Že kot otrok se je začel ukvarjati s čebelami in si pri starejših čebelarjih nabirati izkušnje. Kot 17-letni fantič si je priskrbel tri panje čebel, nato pa družine nenehno povečeval in množil.

Služba na železnici in njegova zagnanost sta mu omogočala, da je vozil svoje in tudi čebele drugih čebelarjev vozil v kraje v katerih je bila paša zanje najboljša. Jakob je vseskozi član čebelarskih organizacij. Najprej v Dobu, po ustanovitvi Čebelarske družine Dolsko-Dol je postal njen član, po drugi svetovni vojni pa tudi njen dolgoletni predsednik. Še dandanes je aktiven član ČD Dolsko in član upravnega odbora.

Poleg žene in otrok so bile čebelice vse življenje njegova največja ljubezen in veselje. Znal je z njimi ravnati in tudi drugim svetovati. Jakob ni samo eden najboljših čebelarjev, je tudi prijazen sosed in neustranjen garač. Nikomur ne odreče pomoči in je vedno pripravljen pomagati s svojimi žuljavimi rokami.

Kljub častitljivim letom je prijeten sogovornik, poln humorja in zanimivih anekdot iz njegovega življenja.

Za vse kar je dobrega storil v svojem plodovitem življenju, se mu člani Čebelarskega društva Dolsko ob njegovem jubileju iz srca zahvaljujemo in mu želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let v krogu družine in prijateljev.

Prijatelji

Iz društvenega življenja

ČEBELARKA STANKA NAS JE POVABILA ...

V 4. št. letošnjega Slovenskega čebelarja sem zasledila prijazno vabilo na tečaj za čebelarje začetnike, ki ga je od 23. do 26. aprila priredilo Čebelarsko društvo Šmartno ob Paki. Lahko rečem, da me je vabilo razveselilo, saj sem res še začetnica v čebelarjenju, čeprav z možem čebelariva tretje leto. S čebelarjem sem se doslej seznanjala le iz knjig, ki obravnavajo te teme, pogosto pa sem s svojimi številnimi vprašanji nadlegovala tudi prijazne starejše čebelarje.

Prijavila sem se in od ge. STANKO RIŽNAR, predsednice Čebelarskega društva Šmartno ob Paki, prejela še pisno povabilo na tečaj z navedbo tem predavanj in predavateljev. Tečaj je potekal takole:

1. dan: ŽIVLJENJE ČEBEL – g. Mitja ZUPANČIČ, univ. dipl. inž. zoot.;

2. dan: KAKO DO ČEBELJIH PRIDELKOV – g. Pavle ZDEŠAR, vodja opazovalne službe medenja;

3. dan: ZDRAVSTVENO VARSTVO ČEBEL – g. Drago GORUČAN, dr. vet. med.;

4. dan: PANJI IN PRIPOMOČKI – g. Matjaž VEHOVEC, čebelarski mojster.

Udeležila sem se vseh štirih predavanj in bila zelo zadovoljna, tako s strokovnostjo podajanja snovi predavateljev, organizacijo tečaja, za katero ima vse zasluge ga. Stanka, pa tudi zato, ker se je tečaja udeležilo razmeroma precej čebelark in čebelarjev, tako starejših kot tudi mladih.

Ob tej priložnosti sem bolje spoznala tudi go. STANKO RIŽNAR. Zanj sta značilni velika energija in volja pomagati pri vzgoji čebelarjev, in to ne samo v svojem društvu, saj želi s svojimi prizadevanji

pripomoči k strokovnemu izboljšanju čebelarjenja v Sloveniji.

Po koncu štiridnevih strokovnih predavanj nas je povabila še na praktični del tečaja; ta je potekal ob čebelnjakih prizadevnih čebelarjev. Zelo prijetno nam je bilo v pogovorih, njenih razlagah in vprašanjih udeležencev ob domovanju čebelic v naravnem okolju, k sproščenemu ozračju pa je prispevalo tudi medeno žganje prijaznega čebelarja.

Vsi, ki smo spoznali delo in prizadevanja ge. Stanke, si lahko samo želimo še več tako prizadevnih čebelarjev, predvsem pa čebelark. V zgodovini čebelarstva so se namreč ohranila številna imena velikih čebelarjev, vendar so bili to po večini moški. Tudi čebelarke lahko dokažemo, da smo sposobne opravljati zapletena dela v čebelarstvu, saj to delo

ne sme biti le »moško delo«, kot to dokazuje tudi primer naše Stanke Rižnar. Zaželeno bi bilo, da bi slovenske čebelarke postale bolj opazne in tudi bolj samozavestne, saj niso samo delovna sila, npr. pri točenju medu. Sicer je to delo zelo prijetno, še zlasti, če so bile čebelice pridne in narava radodarna, vendar je lepo, če ob točenju veš, kako med nastane in kaj se dogaja v čebelji družini takrat, kadar ne točimo medu.

Z željo, da bi v prihodnje točili vrhunski slovenski med, ki bo zaščiten z blagovno znamko, in da bi bilo med nami še veliko tako delavnih čebelarjev, kot je ga. Stanka, se ji zahvaljujem za ves trud in prijaznost, pa tudi za to, da nam je omogočila obisk predavanj.

Cirila Haler,

članica ČD Tabor v Savinjski dolini

ČLANARINA ČZS ZA LETO 2002

Upravni odbor Čebelarke zveze Slovenije se je na svoji seji, 24. septembra 2001, dogovoril, da bo članarino uskladjal z inflacijo (sklep št. 87), in bo članarina za ČZS skupaj z naročnino za Slovenski čebelar za leto 2002

6.500 SIT za člana in 10 SIT na panj.

Upravni odbor je po daljši razpravi o članarini sprejel odločitev o plačevanju simboličnih deset tolarjev na panj v letu 2002. Zahteve po plačevanju po panju so se s strani nekaterih članov UO pojavljale že več let. Točne podatke o številu čebeljih družin bo Čebelarstva zveza Slovenije v prihodnje potrebovala zaradi novega – evropskega – načina pospeševanja čebelarstva in jih bo dosledno upoštevala pri dodelitvi spodbud in drugih ugodnosti, ki jih bo pridobila za svoje člane. Brez evidence ne bo subvencij za čebelarstvo.

Znižana članarina po 12. členu Pravil ČZS za družinske člane (čebelarje, ki živijo v skupnem gospodinjstvu) je 2.900 SIT, vendar brez naročnine na Slovenskega čebelarja.

Blagajnikom bomo do sredine novembra poslali sezname članov in koledarje. (Koledarje vam bo poslala Tiskarna Ljubljana.)

Poleg brezplačnega koledarja imajo člani pravico do enega brezplačnega oglasa v naši reviji, 20-odstotnega popusta pri nakupu literature, videokaset, nalepk za kozarce in reklamnih letakov. Potrudili se bomo, da boste tudi v letu 2002 dobili cenejši krmni sladkor in do 10 odstotkov popusta v skoraj vseh čebelarstvih trgovinah. Vse našete ugodnosti in kakovostne informacije v naši reviji gotovo večkratno povrnejo stroške članarine.

Blagajnike oziroma vodstva čebelarstvih društev prosimo, da najpozneje do konca januarja 2002 zbere članarino in jo nakažete na žiroračun ČZS, št. 50100-678-48636. V okence sklic na št. obvezno vpišite šestmestno šifro vašega društva ali članarino skupaj s seznam članstva prinesite na sedež ČZS, Cankarjeva 3, Ljubljana, vsak delovnik od 9. do 12. ure.

Naročnina za naročnike (nečlane) za leto 2002 je 7.800 SIT, za čebelarke krožke 3.900 SIT in za tujino 36 USD.

Blagajnikom in vodstvu čebelarstvih društev se zahvaljujemo za njihovo požrtvovalno delo.

PA ŠE NAGRADA ZA TISTE, KI PRIPELJEJO NOVEGA ČLANA

Da bi v našo organizacijo – Čebelarstvo zvezo Slovenije – vključili čim več članov, je upravni odbor ČZS sklenil, da ima član pravico do 20-odstotnega popusta pri plačilu članarine za vsakega novega člana, ki ga pridobi v polno članstvo. Društva torej za nove člane v letu 2001 nakažejo 5.200 SIT članarine, razliko do 6.500 SIT pa izplačajo tistemu, ki je pridobil novega člana.

Več članov – nižji stroški tiskanja revije – nižja članarina!

ČZS

POZIV VODSTVOM IN BLAGAJNIKOM ČEBELARSKIH DRUŠTEV ZA ZBIRANJE PROSTOVOLJNIH PRISPEVKOV ZA ČEBELARSKI CENTER SLOVENIJE – BRDO PRI LUKOVICI

Gradbeni odbor Čebelarkega centra Slovenije in upravni odbor Čebelarke zveze Slovenije prosita vodstva društev, da na občnih zborih in ob drugih priložnostih obvestijo člane o nujnosti nadaljevanja zbiranja prostovoljnih prispevkov za dokončno zgraditev Čebelarkega centra Slovenije na Brdu pri Lukovici. Prostovoljni prispevki bodo ovrednoteni po Pravilniku, ki je bil objavljen v Slovenskem čebelarju, št. 9/2000, str. 239–240, imena vseh darovalcev pa bomo objavili v Slovenskem čebelarju. Za prihodnje leto načrtujemo odprtje Čebelarkega centra, zato za uresničitev cilja vseh slovenskih čebelarjev še toliko bolj potrebujemo finančna sredstva.

Blagajnike društev prosimo, da ob pobiranju članarine za leto 2002, poberejo tudi prostovoljne prispevke za Čebelarski center. Prispevke posameznikov vpišite v seznam članstva za vsakega člana posebej, in sicer v rubriko poleg rubrike za članarino. Zbrane prispevke nakažite ločeno od članarine na naš žiroračun št. 50100-678-48636. V okence »Sklic na št.« vpišite šestmestno šifro vašega društva in dodajte – 1225.

Čebelarsko društvo, ki bo v posameznem letu povprečno na člana prispevalo največ denarnih sredstev, bo ob koncu leta razglašeno za najuspešnejše društvo. Prejelo bo posebno priznanje, poleg tega pa bo zapisano tudi na spominski plošči darovalcev v Čebelarskem centru Slovenije. Posebno priznanje bo prejelo tisto društvo, ki bo do odprtja centra zbralo največji skupni denarni prispevek.

Gradbeni odbor se že vnaprej zahvaljuje vsem društvom, ki bodo organizirala zbiranje prostovoljnih prispevkov, še posebej pa blagajnikom društev in družin.

Čebelarski center Slovenije bo center vseh slovenskih čebelarjev, zato prispevajte vsi!

**Gradbeni in upravni odbor ČZS,
Vlado Pušnik in Lojze Peterle**

SREČANJE DOLENJSKIH IN BELOKRANJSKIH ČEBELARJEV V PODSTENICAH V OSRČJU KOČEVskega ROGA

Janez Mihelič

Srečanje dolenjskih in belokranjskih čebelarjev je 9. septembra kljub dežju na Podstenice v osrčje Kočevskega roga privabilo skoraj šeststo obiskovalcev, predvsem čebelarjev. Tako so dolenjski in belokranjski čebelarji z letošnjim srečanjem še utrdili regio-

nalno povezovanje. Svojo regijsko čebelarsko zvezo, ki je v ustanavljanju, bodo poimenovali po znanem čebelarskem učitelju in piscu Petru Pavlu Glavarju, vanjo pa naj bi se vključila društva od Grosupljega do Metlike in od Dolenjskih Toplic do Šentjerneja.

Poleg množice domačih čebelarjev se je srečanja udeležilo tudi sto čebelarjev iz avstrijske Koroške in s tem dolenjskim čebelarjem vrnilo njihov obisk na Koroškem. V Podstenicah so bili številni znani čebelarji, kot gostje pa so se srečanja udeležili predsednik Čebelarke zveze Slovenije Lojze Peterle, trije podpredsedniki Franci Šivic, Vlado Pušnik in organizator te prireditve August Gril ter predsednik avstrijske čebelarke zveze in direktor Čebelarke šole v Gradcu inž. Josef Ulz z ženo. Njegova udeležba je bila še toliko bolj pomembna, ker je tudi član komisije za čebelarstvo pri Evropski uniji.

Ker je močan dež ponehal šele po prvem delu prireditve, so govorniki, med njimi so bili August Gril, Josef Ulz in Lojze Peterle, v kratkih nagovorih pozdravili navzoče in zaželeli domačim čebelarjem, da bi se kmalu srečali ob odprtju Čebelarkega centra

Izmenjava daril med g. Grilom in V. Pušnikom pred sednikom ČZDM.

Predsednik ČD Dolenjske Toplice g. A. Gril med pozdravnim govorom.

Predsednik avstrijskih čebelarjev inž. J. Ultz.

Foto: J. Mihelič

Dolenjske. Hkrati so poudarili pomen povezovanja čebelarjev med regijami in tudi državami, saj je to zelo pomembno za razvoj čebelarstva. Predsednik avstrijskih čebelarjev je vzpodbudno govoril o slovenskem čebelarstvu, saj se je samo štirinast dni prej udeležil odprtja podobnega čebelarskega centra v Mariboru, dobro pa napreduje tudi graditev Čebelarskega centra Slovenije na Brdu pri Lukovici. Predsednik Gril je gostom v spomin na srečanje v Podstenicah podaril posebne reliefne skulpture ter se jim tako zahvalil za njihovo pozornost in udeležbo.

Zaradi dežja, žal, niso govorili o pridelovanju medu in vzreji matic v Kočevskem rogu, kot je bilo predvideno. Predsednik Avgust Gril pa je opozoril na probleme pri graditvi čebelarskega centra dolenjsko-belokranjske zveze, ki naj bi stal na Podstenicah. Čebelarji so namreč tam za 25 let najeli gospodarsko poslopje Gozdnega gospodarstva Novo mesto, ki je že nekaj let samevalo. S pridnim delom in organizacijskimi prijemi Augusta Grila, predsednika Čebelarskega društva Dolenjske Toplice in podpredsednika Čebelarske zveze Slovenije, so objekt toliko usposobili, da v njem že lahko potekajo družabna srečanja, uporabiti pa ga je mogoče tudi za izobraževalne namene. Dom so začeli obnavljati čebelarji Čebelarskega društva Straža-Dolenjske Toplice ter v kratkem času vanj vložili precej denarja, pa tudi veliko prostovoljnega dela.

Še to jesen bodo iz proračuna občine Dolenjske Toplice, kot jim je zagotovil župan Franc Vovk, prejeli milijon tolarjev, za pomoč pa so prosili tudi druge občine. Računajo še na sredstva kmetijskega ministrstva in Evropske unije, namenjena za čebelarstvo, saj bo uresničitev celotnega projekta po oceni predsednika društva Augusta Grila stala kar osem milijonov tolarjev, dokončali pa bi jo radi še pred svetovnim čebelarskim kongresom leta 2003 v Ljubljani.

«Kočevski rog s svojimi velikanskimi gozdnimi prostranstvi doslej po čebelarski plati ni bil dobro izrabljen. Letos, na primer, je v Rogu ostalo na tisoče

ton neizrabljenega medu. Načrtujejo postavitve plemenilne postaje za našo kranjsko sivko, polnilnico medu, ki bo v pomoč manjšim čebelarjem, in promocijo blagovne znamke dolenjskega, belokranjskega in roškega medu,» je v svojem nagovoru povedal predsednik Gril.

Na srečanju so predstavili tudi novo zgibanko o medu z geografskim poreklom – kočevskem medu, ki jo je nedavno izdalo Društvo za zaščito geografskega porekla in promocijo kočevskega medu, ki ga sestavljajo člani čebelarskih društev iz Kočevja, Ribnice, Velikih Lašč in Dolenjskih Toplic.

V domu v Podstenicah so na stojnicah ponujali tudi izdelke domače obrti, predstavili pa so se tudi čebelarji in polharsko društvo. Zapeli so ljudski pevci Jarja iz Račne pri Grosupljem, udeleženci pa so si z navdušenjem ogledali tudi igro Čebelar se ženi, ki so jo uprizorili člani KUD Šentjurij.

Brez dvoma si posebno pohvalo zaslužijo organizatorji, saj jim je kljub težavnim razmeram uspelo narediti skoraj nemogoče in v zadovoljstvo vseh prireditelj speljati do konca, ko je posijalo sonce in simbolično nakazalo boljše čase tudi za dolenjske čebelarje.

Pogled na Čebelarski dom v Podstenicah. Foto: J. Mihelič

REGIJSKI POSVET PRIMORSKIH ČEBELARSKIH DRUŠTEV

(Povir pri Sežani, 4. april 2001)

Regijski posvet predstavnikov primorskih čebelar-
skih društev je bil organiziran kot priprava na letoš-
njo skupščino ČZS, na njem pa smo čebelarji raz-
pravljali o nekaterih pomembnih temah, predvsem
o zdravstvenem varstvu čebel.

Zaradi nekaterih posebnosti regije (bližina meje
s sosednjo Italijo, podnebne razmere, veliko število
prevažalcev) imamo čebelarji na tem območju tudi
večje težave s tem, kako najuspešneje zatirati če-
belje bolezni, zlasti varozo. Nacionalni program zati-
ranja varoze, ki ga je oblikoval Veterinarski zavod,
sicer vsebuje poglobljene ukrepe zoper to bolezen,
kljub temu pa menimo, da v izvedbenih programih
manjkajo nekateri za čebelarje izjemno pomembni
operativni ukrepi, s katerimi bi zagotovili uspešnej-
še zatiranje tega zajedavca.

Predlagamo:

1. Veterinarski zavod naj ob pomoči svojih stro-
kovnih delavcev na terenu (specialistov za zdrav-
stveno varstvo čebel), ki najbolj poznajo vse poseb-
nosti posameznega območja, na katerem najpogo-
steje uporabljen način zdravljenja ne zadošča, za-
gotovi stalno ukrepanje. Le-to naj zajema:

– določitev ene vrste zdravila z eno pomožno sub-
stanco (zagotovi naj ga država);

– uporabo samo tega sredstva na celotnem ob-
močju naše države, in sicer po enaki metodi oziro-
ma primerljivem in sledljivem vnosu v čebeljo druži-
no; zdravljenje mora biti časovno oziroma terminsko
usklajeno;

– nadzor operativnega izvajanja zdravljenja, ki naj
ga opravlja veterinar (specialist za zdravstveno var-
stvo čebel); po možnosti naj pri zdravljenju tudi so-
deluje.

2. Vzpostaviti je treba nadzor nad zdravstvenim
stanjem čebel pri neorganiziranih čebelarjih na ce-
lotnem območju Republike Slovenije; stalno je tre-
ba spremljati stanje v potencialnih žariščih čebeljih
bolezni, zlasti pri t. i. »sezonskih čebelarjih».

3. Preučiti je treba možnosti izvajanja oziroma za-
gotoviti storitve zimskega zatiranja čebeljih bolezni
(predvsem varoze) s kemičnimi sredstvi. Zatiranje
naj bi izvajale pristojne strokovno usposobljene ose-
be z vsemi pooblastili in referencami (vprašanje od-
škodninske odgovornosti do lastnika čebel ob mo-
rebitnih napakah pri izvajanju zdravljenja, varnosti in
zdravja izvajalcev zdravljenja ...).

Poziv prevažalcem čebel na območja primorske regije

Nekateri prevažalci, ki svoje čebele prevažajo na
območje primorske regije, vztrajno kršijo določila o
prevozi čebel na pašo. Pred prevozom čebel si na-
mreč čebelarji prevažalci ne zagotovijo potrebnih do-
kumentov in izkazov o zdravstvenem stanju čebel,
ampak si dokumente priskrbijo šele po posredova-
nju lokalnih čebelarskih poverjenikov. Tako čebele
še na stojišču pregleda pristojni območni veteri-
nar, to pa seveda ni v skladu s pravili.

Bogdan Plesničar, predsednik ČD Ajdovščina

TROTAVI POGOVORI

Janez Gregori

V deveti številki letošnjega Slovenskega čebelarja Marjan Debelak obravnava zdravljenje trotavosti. Do-
taknil se je tudi vprašanj pravilnega poimenovanja teh pojavov v čebelji družini. Pravi, da je v novejših,
zelo skopih zapisih v naši čebelarski literaturi prebral le o trotovski družini in maticah ali čebelah trotovkah.
Pogledal je v naše poglobljene čebelarske učbenike in ugotovil, da je pravzaprav samo v nadvse skrbno
urejeni knjigi »Sodobno čebelarstvo« zasledil natančnejše in po njegovem mnenju tudi lepšo obliko izra-
zov: trotavost čebelje družine ... in matica ali čebele trotovke. Glede uporabe teh izrazov se pridružuje
odločitvi urednikov »Sodobnega čebelarstva«, to je Avgustu Bukovcu, Stanetu Miheliču, Slavku Raiču in
Vladu Rojcu.

Vesel sem vsakega tehtnega zapisa, ki skuša obogatiti ali spraviti v pravilne tirnice naše čebelarsko
besedovanje. Za izraza trotavost in trotovka, ki ju vsaj pri nas uporabljamo tudi v vsakdanjem pogovoru,
pa kar nisem mogel verjeti, da je zanj treba pogledati v daljnje leto 1955.

S knjižne police sem potegnil priročnik »Mladi čebelar«, ki je bil natisnjen res že nekoliko odmaknjene-
ga leta 1984. V njem je na 58. strani »slovarček čebelarskih pojmov in izrazov«, kjer pod geslom »trotov-
ke« beremo, da se »pojavi v panjih brez matice ... družina pa postane totava in propade«. Segel sem
po knjigi »Vzrejamo boljše čebele« avtorja dr. Jožeta Riharja, ki je izšla leta 1972. Na strani 73 obravna-
va trotavost matic ter matice in čebele trotovke in to kar v nekaj odstavkih.

ČEBELARSKO DRUŠTVO PETER DAJNKO GORNJA RADGONA JE PRAZNOVALO 50-LETNICO DELOVANJA

**ZLATI JUBILEJ ZAZNAMOVALI Z IZDAJO ZBORNIKA IN PONATISA ZNAMENITE KNJIGE
RADGONSKEGA ROJAKA PETRA DAJNKA »ČELARSTVO«**

**»TO NEDELJO SEM NAMENIL PRAZNOVANJU VAŠEGA DRUŠTVA,« JE POVEDAL PREDSEDNIK
ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE LOJZE PETERLE**

V nedeljo, 30. septembra, je bil za čebelarje Čebelarškega društva Peter Dajnko Gornja Radgona, ki je bilo ustanovljeno 8. julija 1951, poseben dan. Ta dan je bila v okviru praznovanja 6. občinskega praznika občine Gornja Radgona v prostorih tamkajšnje osnovne šole slovesnost ob 50-letnici delovanja društva. Pred začetkom osrednjega dela proslave je bila v šolski zbornici, ki so jo do zadnjega kotička napolnili čebelarji, okrogla miza, v okviru katere so strokovnjaki obravnavali žgoča vprašanja na področju čebelarstva v Sloveniji. V razpravi, ki jo je vodil dr. Jože Matavž, so sodelovali: doc. dr. Janez Poklukar s Kmetijskega inštituta Slovenije, podpredsednik Čebelarške zveze Slovenije Vlado Pušnik, predsednik komisije za blagovno znamko pri Čebelarški zvezi Slovenije Milan Meglič in mag. Mira Jenko - Rogelj, vodja oddelka za varstvo čebel na Veterinarskem zavodu Slovenije. V razpravah so predstavili probleme v slovenskem čebelarstvu ter govorili o kontrolirani pridelavi medu v Sloveniji, o boleznih in zdravstvenem varstvu čebel, o zaščiti kranjske čebele v svetu, o blagovni znamki medu in drugih čebeljih pridelkov, pridelanih v Sloveniji, o pogojih čebelarjenja ob vstopu naše države v Evropsko unijo in še o čem.

Točno ob napovedanem času se je v avli OŠ Gornja Radgona začela osrednja proslava, ki so se je udeležili številni gostje, med njimi predsednik Čebelarške zveze Slovenije Lojze Peterle, župan Občine Gornja Radgona Miha Vodenik ter predavatelj, številni gostje iz sosednjih čebelarskih družin in seveda domači čebelarji. Proslava, ki jo je vodila pomočnica ravnateljice in mentorica čebelarškega krožka na šoli Slavica Trstenjak, se je začela s kulturnim programom, v katerem so nastopili Gasilski oktet Gornja Radgona, varovanci VVZ Manka Golarja Gornja Radgona, učenci osnovne šole Gornja Radgona in gojenci Glasbene šole Gornja Radgona. Goste in udeležence proslave je najprej pozdravil predsednik Čebelarškega društva Peter Dajnko Stanko Korošec. Ob tem je na kratko predstavil zgodovino društva in se zahvalil vsem, posebej pa radgonskemu občinskemu svetu in županu Mihi Vodeniku, ki so finančno podprli izvedbo proslave, zlasti pa ponatis knjige radgonskega literata Petra Dajnika »Čelarstvo«, ki je pred natanko 170 leti izšla v Gradcu. Posebej se je zahvalil OŠ Gornja Radgona in njenemu ravnatelju Dušanu Zagorcu, ki je ponudil prostor ter pomagal

pri pripravi in izvedbi proslave. Čebelarje in goste je nagovoril tudi radgonski župan Miha Vodenik. Ob tem je čebelarjem čestital za njihov zlati jubilej in se jim zahvalil za ohranjanje čebelarške tradicije v tem delu Slovenskih gor. Veliko veselje je izrazil ob ponatisu knjige Petra Dajnika »Čelarstvo«, ki jo je društvo izdalo na pobudo ustanovitelja društva, upokojenega sodnika Antona Novaka. Žal se on sam zaradi boleznih proslave ni mogel udeležiti. Po županovem mnenju je poleg nenehne skrbi za ohranitev čebelarstva v tem delu Slovenije ponatis Dajnčkovega »Čelarstva« največje dejanje radgonskih čebelarjev, saj so s tem počastili spomin na nekoliko pozabljenega literata, ki se je zavzemal za vzhodnoštajerski črkopis, po njem poimenovan dajničica.

V imenu Čebelarške zveze Slovenije je udeležence proslave pozdravil njen predsednik Lojze Peterle ter v svojem nagovoru med drugim povedal: »Današnji dan sem namenil radgonskim čebelarjem. Tako sem se zjutraj usedel na vlak in se med potjo v prijetni družbi pogovarjal o marsičem, predvsem pa o čebelarstvu. Danes bom nekaj časa med vami in se bom z vami veselil vašega jubileja. Mislim, da se ne bi počutil prav dobro, če bi si za danes izbral kako drugo prireditev, saj se tukaj dogajajo stvari, ki jim mora vodstvo Zveze čebelarjev Slovenije nameniti vso pozornost, še zlasti pa vašemu jubileju, vašemu Abrahamu. Iskreno, iz vsega srca, vam čestitam ob vaši okrogli obletnici. Vem, ker sem veliko delal v različnih organizacijah, da se v vaših organizacijah nič ne zgodi samo od sebe. Na srečo se vedno pojavljajo ljudje, ki vidijo nekoliko dlje, ki vedo, kaj je treba narediti. Zato bi rad izrazil hvaležnost tistim, ki so pred 50 leti začeli, saj v nasprotjem vi danes ne bi praznovali. Tisto delo je temelj, na katerem gradijo danes čebelarji in na katerem se kalijo novi rodovi, ki se tudi v čebelarskem krožku na tej šoli učijo razumeti naravo globlje kot morda drugi učenci. Učijo se ravnati s čebelami in ob njih tudi drugačnih odnosov med ljudmi. Pri čebelicah se lahko marsikaj naučimo, ne samo solidarnosti skupnega dela. Izjemno dejanje ob vašem prazniku pa je brez dvoma izdaja ponatisa Dajnčkove knjige »Čelarstvo«. Mogoče je malo Slovencev, ki vedo, kako zgodaj je ta mož napisal to knjigo. Čestitam in hkrati izrekam tudi priznanje in hvaležnost vsem tistim, ki so poskrbeli, da imamo ta ponatis pred seboj. S tem bomo ime tega pomembnega Slo-

Predsednik ČZS g. Lojze Peterle.

venca znova zasidrali v širšo slovensko zavest, ne samo med čebelarji. Vi veste, da je bil Dajnko znan tudi po drugih svojih projektih in da je v nekaterih uspel, v nekaterih pa ne. Ampak njegovo dajnico, kot sem videl, je mogoče prav lepo brati, tako da ne bi bilo velike izgube, tudi če bi on zmagal v tedanji črkarski pravdi. Za knjigo bi želel, da bi si utrla široko pot med slovenskimi bralci in da bi si z njo pomagali pri čebelarjem delu. V njej pa bomo našli še kakšno lepo, a že pozabljeno slovensko besedo. V Ljubljani, kjer je sedež ČZS, se trudimo, da bi bili v začetnih časih, ki lahko prinesejo marsikaj sitnega, pravočasno pripravljeni na vstop v Evropsko unijo». Ob koncu nagovora je Lojze Peterle povedal, da ima osebno raje izraz družina kot društvo, zato si bodo v ČZ Slovenije prizadevali, da bi se vsa društva preimenovala v čebelarske družine, podobno kot so lovci in ribiči poimenovali lovske in ribiške družine. Članom radgonskega društva in tudi drugim čebelarjem, ki so se udeležili proslave, je zaželel veliko uspešnega dela pri čebelarjenju in ohranjanju čebelarske tradicije.

O izdaji ponatisa knjige radgonskega rojaka Pe-

Okrogla miza.

tra Dajnka »Čelarstvo«, za katerega je poskrbel poseben odbor, ki ga je vodil gornjeradgonski občinski svetnik (tudi zagnan čebelar) Drago Horvat, je spregovoril dr. Bernard Rajh, ki je poskrbel za tehnično plat prevoda knjige. Kot poznavalec del Petra Dajnka je povedal, da je ponatis izjemno dejanje ČD Peter Dajnko Gornja Radgona in občine Gornja Radgona, še zlasti zato, ker je ohranjenih le majhno število originalnih izvodov in je to prvi ponatis po 170 letih.

Radgonski čebelarji so proslavo sklenili s podelitvijo odlikovanj Čebelarske zveze Slovenije, društvenih priznanj in pohval. Najvišje čebelarsko priznanje – odličje Antona Janše I. stopnje – je prejel predsednik Čebelarskega društva Peter Dajnko Stanko Korošec. Odličja Antona Janše II. stopnje so prejeli Slavko Paldauf, Anton Tropenauer in Franc Pižmoht, odličja Antona Janše III. stopnje pa Janko Ivanek, Ivan Križe in Osnovna šola Gornja Radgona (čebelarski krožek). Pisna priznanja, ki jih je podelilo Čebelarsko društvo Peter Dajnko Gornja Radgona, so prejeli: Anton Fekonja, Janez Gorgner, Franc Haložan, Viktor Hegediš, Rudi Korošec, Alojz Kurbus,

Podelitev priznanj.

Udeleženci proslave.

Odlikovanci so bili ponosni na prejeta odličja.

Stanko Prajndl, Franc Senekovič, Janez Šteber, Radgonske gorice, d.d., Gornja Radgona, Slavica Trstenjak in Olivera Novak Dotlič. Posebno priznanje za dolgoletno delo v čebelarstvu, plaketo ČD Peter Dajnko Gornja Radgona, so prejeli: Anton Novak (ustanovni član), Martin Žnidarič, Franc Časar, Alojz Breznik, Ivan Maruško (ustanovni član), Franc Rauter, Franc Rožman, Franc Topolovec, Stanko Vrabelj in Občina Gornja Radgona.

Ob koncu so v avli OŠ Gornja Radgona odprli še razstavo čebelarstva in čebelarskih izdelkov ter likovnih del učencev osnovnih šol Apače in Gornja Radgona o čebelarstvu in se zbrali na družabnem srečanju. Naj povemo, da je vsak udeleženec proslave prejel jubilejni zbornik in jubilejno spominsko značko ČD Peter Dajnko Gornja Radgona.

Ludvik Kramberger

FELIKS RAJH JE REŠIL VEČ KOT STO LET STAR ČEBELNJAK PRED UNIČENJEM

ČEBELNJAK JE S SLAMO PREKRIL LOVRENC KRAMBERGER IZ LASTOMERCEV

V še ne tako davnih časih so v Slovenskih goricah čebele pogosto gojili v okroglih, včasih tudi oglatih, slamnatih koših. Le premožnejši čebelarji so si postavili čebelnjake z modernejšimi lesenimi panji. Pri Lovrencu Krambergerju v Lastomercih smo naleteli na več kot sto let star lesen čebelnjak, ki je pravzaprav nekaj posebnega. Čebelnjak je k Lovrencu pripeljal zbiralec starin Feliks Rajh iz Brenbove pri Cerkljenjaku. Kupil ga je, pravzaprav ga je rešil pred požigom, pri Kocuvanovih v Grabonošu. Čebelnjak s petimi panji, ki imajo ob strani dva prostora za vzrejo mladih rojev, je nekaj posebnega. Če-

Čebelar Franc Časar iz Plitvice pri Apačah s starim košem.

Lovrenc Kramberger ob starem čebelnjaku.

sa podobnega niso videli niti najstarejši čebelarji. Kdo in kdaj ga je izdelal, nam ni uspelo izvedeti. Zanesljivo pa lahko trdimo, da je star več kot 100 let. Čebelnjak bo našel prostor v etnografski zbirki, ki jo Feliks Rajh ureja v Cerkljenjaku. Kot nam je povedal 73-letni pokrivač Lovrenc, sicer sin nekdanjega čebelarja, velik čebelar pa je tudi njegov brat Jože, česa podobnega v življenju še ni pokrival. Pokrivanje tako majhne strehe je namreč veliko težje kot velike. Kljub temu pa je vesel, da mu je zbiratelj zaupal to zanimivo rokodelsko opravilo, ki bo krasilo njegovo etnografsko zbirko.

Besedilo in posnetek: L. Kr.

UPRAVNI ODBOR ČZS SE JE SEŠEL NA SVOJI PETI REDNI SEJI

Seja upravnega odbora Čebelarstva Slovenije je bila v ponedeljek, 24. septembra 2001, na Lukovici. Navzoči so soglasno sprejeli predlagani dnevni red:

1. Pregled zapisnika in potrditev sklepov 4. redne in 3. pisne seje upravnega odbora.
2. Poročilo, priprava predlogov in odločanje o nadaljevanju gradbenih del na ČČS.
3. Seznanitev z osnutki delovnih in finančnih načrtov komisij.
4. Oblikovanje izhodišč za članarino 2002.
5. Sklepanje o dopolnitvi Strategije razvoja slovenskega čebelarstva.
6. Sklep o prevzemu in predaji poslov med tajnikoma.
7. Imenovanje inventurne komisije in sprejetje v članstvo ČZS.
8. Razno.

Pred začetkom seje so si vsi navzoči ogledali, kako napreduje graditev novega Čebelarstva centra Slovenije.

Po ogledu je upravni odbor začel svoje delo. Najprej so potrdili pisno pripombo g. Megliča, da je treba v 4. vrstici 6. točke zapisnika dodati novo besedilo. Nato so na podlagi tega dopolnili navzoči soglasno sprejeli sklep, da bo gradivo o problematiki KBZ pripravil g. Meglič ter predlagal, katere predsednike komisij in preglednike medu bomo povabili k razpravi. Predsednik ČZS bo nato sklical posvet in nanj poleg prej naštetih povabil tudi člane kolegija.

Ena od dilem pri kolektivni blagovni znamki ČZS za slovenski med je uporaba izraza »vrhunski« v nazivu kolektivne blagovne znamke. Po mnenju nekaterih je uporaba izraza »vrhunski« v nazivu KBZ nujna iz tržnih razlogov (to je bilo 11. 6. 01 s sklepom št. 66 sprejeto na četrti seji UO), predsednik komisije za KBZ g. Meglič pa meni, da uporaba tega izraza ni potrebna, čeprav ga navaja tudi pravilnik o medu.

Predsednik gradbenega odbora g. Pušnik je nato navzoče seznanil s finančnimi problemi, ki jih je povzročila zamuda pri nakazilu obljubljenih 25 milijonov tolarjev nepovratnih sredstev z Ministrstva za kmetijstvo, in poročal o sestanku s predstavnikoma Ministrstva za kmetijstvo, ki jih je 19. septembra v Lukovico pripeljal minister za kmetijstvo g. Franc But (MKGP nas je medtem v začetku oktobra pisno obvestilo o odobritvi in rokih izplačila zaprosenih sredstev za zgraditev ČČS v višini 25 milijonov tolarjev.) Ker denar ni bil nakazan, se je ČZS znašla v likvidnostnih težavah, še zlasti, ker Kmetijski inštitut Slovenije ne plačuje redno obrokov za delo opazovalno-napovedovalne službe in koordinatorja kongresa Apimondia. Zato smo vsa čebelarstva društva prosili, naj za zagotovitev likvidnosti ČZS posodijo del svojih prostih finančnih sredstev. Na prošnjo se je do današnje seje odzvalo osem ČD, ki so pripravljena prispevati približno 1,7 milijona tolarjev kot

predplačilo članarine za leto 2002. Do 15. septembra se je na računu ČZS nabralo 5.157.000 tolarjev, ki so jih za nadaljevanje graditve ČČS prispevali čebelarji, društva in posamezniki, ki so se v korist ČČS odrekli avtorskim honorarjem in potnim stroškom. Za to in prihodnje leto mora ČZS poleg obljubljenih 50 milijonov tolarjev od Ministrstva za kmetijstvo za dokončanje investicije zbrati še približno 50 milijonov lastnih sredstev. Edina realna možnost, da zberemo toliko denarja, je prodaja poslovnih prostorov na Cankarjevi v Ljubljani, saj jih po preselitvi ne bomo potrebovali. Po razpravi so navzoči soglasno sprejeli sklep, naj tajnik pripravi oglas za zbiranje ponudb za prodajo poslovnih prostorov ČZS na Cankarjevi 3 v Ljubljani in ga čim prej pošlje v objavo v Uradni list, podnajemniku dela naših prostorov pa napiše odpoved najemne pogodbe. Za čebelarstva društva, ki želijo del denarja za določen čas vezati pri ČZS (kot posojilo ali akontacijo članarine) je treba pripraviti pogodbo, v kateri bosta zapisana tako znesek kot čas vezave, jamstvo, obresti in druga določila, pomembna za tovrstne pogodbe. Društvom, ki še niso ponudila finančnega sodelovanja, bomo poslali še eno prošnjo za pomoč skupaj z osnutkom pogodbe. Prošnjo za finančno pomoč za dokončanje ČČS bomo poslali tudi vsem občinam.

Tajnik Milan Runtas je nato navzoče seznanil s ponudbami štirih zavarovalnih hiš (zadnja je prispela na ČZS dan pred tokratno sejo). Vse obsegajo naslednje splošne rizike: požar, poplavo, škodo, ki jo povzroči divjad, zastrupitve čebel, tatvino in odgovornost za škodo, povzročeno tretjim osebam. Posamezne zavarovalnice ponujajo še druga zavarovanja, vendar so za primerjavo najbolj pregledni zgoraj navedeni riziki naslednjih zavarovalnic: Triglav – 150 sit/panj za stalne čebelnjake in 300 sit/panj za prevozne čebelnjake oz. 3.000 sit na člana; Adriatic – 250 sit/panj oz. 5.200 sit na člana; Tilia – 240 sit/panj oz. 4.800 sit na člana in Slovenica – 750 sit/panj.

G. Pušnik je predlagal, da bi na tokratni seji določili višino članarine za leto 2002, in sicer 6.500 tolarjev enotne članarine ter 10 tolarjev na pridobitno čebeljo družino. Po njegovem mnenju so vse predlagane zavarovalne premije za čebelarje previsoke. G. Šuštar je menil, da so zbrane zavarovalniške ponudbe korak v pravo smer, vendar se bo treba z zavarovalnicami še trdo pogajati in občutno znižati ponujene premije; če bodo pogajanja uspešna, bomo sklepali zavarovanja za prihodnje leto.

Navzoči so nato glasovali o predlogu članarine v višini 6.500 tolarjev in o predlogu deljene članarine, to je 6.500 osnove in za začetek novega obračunavanja članarine simboličnih 10 tolarjev na pridobitno čebeljo družino.

Ker ni nihče glasoval proti, je predsednik ugotovil, da se je večina odločila za deljeno članarino za leto 2002. Podatke o številu pridobitnih čebeljih družin bo

mo pridobili iz seznamov, ki so jih čebelarstva društva sestavila za letošnji nakup sladkorja. Te podatke o številu čebeljih družin bo ČZS v prihodnje dosledno upoštevala pri dodelitvi spodbud in drugih ugodnosti.

V sorazmerju z enotno članarino so po ustaljenem ključu oblikovane preostale članarine oz. naročnine: znižana članarina za člana skupnega gospodinjstva in za člane, starejše od 80 let (45 % polne članarine), je 2.900 tolarjev, za nove člane priznamo čebelarstvu 20 % popust, zato nam zanje nakažejo po 5.200 tolarjev, za naročnike, ki niso včlanjeni v čebelarstva društva, je naročnina 20 % več kot članarina, to je 7.800 tolarjev, polovična naročnina za šolske krožke pa je 3.900 tolarjev. Naročnina za tujino ostane nespremenjena, to je 36 ameriških dolarjev.

Delovni in finančni načrti komisij so bili zbrani prepozno, da bi po ustaljeni praksi organizirali usklajevalni sestanek predsednikov komisij, zato je predsednik g. Peterle predlagal, naj podpredsednik, pristojen za finance, najprej skliče usklajevalni sestanek. Sprejet je bil sklep, naj podpredsednik za finančna vprašanja g. Gril v najkrajšem času skliče usklajevalni sestanek predsednikov komisij ter za naslednjo sejo upravnega odbora pripravi finančni predlog za delo komisij.

G. Poklukar je navzočim predstavil povzetek Strategije razvoja slovenskega čebelarstva, ki ga je lani pripravila strokovna skupina, ki jo je imenoval kmetijski minister. Strategijo je upravni odbor ČZS sprejel že oktobra lani, žal pa je še vedno ni sprejel minister. Zato je podsekretar z ministrstva za kmetijstvo poklical podpredsednika ČZS g. Pušnika, g. Tomca in g. Poklukarja ter zahteval, naj strategijo v najkrajšem času konkretizirajo s časovnimi in finančnimi opredelitvami posameznih nalog. Ta povzetek ste zaradi zelo kratkega roka za pripravo dobili šele na današnji seji.

Več navzočih je zahtevalo dodatna pojasnila, odgovorila pa sta jim g. Poklukar in g. Pušnik. G. Peterle je predlagal, naj pisno zahtevamo, da Strategije razvoja slovenskega čebelarstva ne bi smel sprejemati samo kmetijski minister, ampak bi morali pri tem sodelovati še Kmetijsko-gozdarska zbornica in Čebelarstva zveza Slovenije. Nato je predsednik g. Peterle razpravo zaključil v sklep: Člani kolegija in predsedniki komisij se bodo 26. septembra ob 13. uri zbrali na sestanku na Kmetijskem inštitutu Slovenije ter preučili in dopolnili povzetek strategije, ki ga naši pogajalci dosledno zastopajo pred pristojnimi organi ministrstva za kmetijstvo. Ker bodo na sestanku zbrani vsi odgovorni, naj sočasno uskladijo želje, zapisane v delovnih in finančnih načrtih komisij, z dejanskimi možnostmi ČZS v prihodnjem letu, v skladu s sklepom št. 83.

Navzočim se je s programom vodenja strokovno-administrativne službe ČZS predstavil novi tajnik g. Anton Tomec, ki je v skladu s sklepom št. 77 s tretje pisne seje sklenil delovno razmerje za nedoločen čas s trimesečnim poskusnim delom. Po predstavitvi novega tajnika se je predsednik ČZS g. Peterle zahvalil dosedanjemu tajniku g. Runtasu za opravljeno delo, na

Člani UO na zgradbi ČZS na Brdu.

to pa predlagal, naj s 25. septembrom 2001 novi tajnik g. Tomec prevzame vse obveznosti in pooblastila, povezana z opravljanjem in vodenjem strokovno-administrativne službe ČZS, z istim dnem pa prenehajo vsa pooblastila dosedanjemu tajniku g. Runtasu.

V skladu z 10. členom Pravil ČZS je upravni odbor ČZS razglasil, da je od 25. septembra 2001 naprej Zveza čebelarstva društev Ptuj evidenčni član ČZS.

G. Jenček je opozoril navzoče na zaplete, ki so jih čebelarji-prevažalci doživeli na gozdnih pasiščih v Javornikih. Zato so se dogovorili, da predsednik komisije za čebelje paše skliče sestanek, na katerem bodo poenotili svoja stališča glede postavljanja prevoznih čebelnjakov v gozdovih, potem pa se bo delegacija ČZS, v kateri bodo poleg predsednika ali podpredsednika ČZS še predsednik komisije za paše in opazovalec medenja g. Zdešar, napovedala za sestanek na Ministrstvu za kmetijstvo, to pa mora na pogovor povabiti tudi odgovorne z Zavoda za gozdove in Lovski zveze Slovenije.

Na predlog Milana Megliča so se tudi dogovorili, da komisija za KBZ v skladu z delovnim načrtom ČZS za leto 2001 nadaljuje postopke za zaščito slovenskega medu in drugih čebeljih pridelkov.

G. Grajzar je navzoče obvestil, da se želi Občina Domžale aktivno vključiti v priprave za kongres Apimondie 2003.

G. Plut je od upravnega odbora zahteval, naj komisija za ekonomiko pooblasti za izdelavo pravilnika za ocenjevanje medu. Člani upravnega odbora so soglasno sprejeli sklep, da komisija za ekonomiko v sodelovanju z zunanjimi sodelavci pripravi enoten pravilnik za ocenjevanje medu in ga predloži v potrditev upravnemu odboru ČZS.

Sklenili so tudi, da ČZS plača poštnino za pošiljanje čebelarstva koledarja 2002, pripravo, avtorske honorarje in tiskanje pa plačajo sponzorji. G. Pižmoht je navzoče obvestil, da se bodo pomurski čebelarji udeležili sejma v Gornji Radgoni, od ČZS pa pričakuje, da jih bo opremila s propagandnim gradivom in preskrbela predavatelje za čebelarstvo dan.

LOGAR TRADE
čebelarstvo, proizvodnja in trgovina, d.o.o.

Zupanova 1, 4208 Šenčur
tel.: 04 25 19 410, faks: 04 25 19 415,
e-pošta: logar-trade@siol.net, internet: www.logar-trade.si

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

Modeli za vrtanje
sveč iz čebeljega
voska

Zahlevajte
brezplačen
katalog!

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00, ob sobotah od 9.00 do 12.00

Pri gotovinskem nakupu čebelarске opreme v vrednosti več kot 5.000 SIT
prižnamo čebelarjem z veljavno člansko izkaznico 4% popust.

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto!

CERES d.o.o.

Mirna 14, 9000 Murska Sobota

TRGOVINA MARTJANCI

tel.: 02 548 16 39, GSM: 041 882 871

NOVO!
*Specializirana trgovina
s čebelarским materialom*

Po ugodnih cenah ponujamo ves čebelarский material. Imetnikom čebelarских kartic omogočamo 5-odstotni popust pri nakupu in gotovinskem plačilu v vrednosti več kot 5.000 SIT in 10-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 15.000 SIT.

Vsako drugo in četrto sredo v mesecu od 8. do 10. ure nasveti Jožeta MATAVŽA, dr. vet. med.

Po dogovoru dostavimo čebelarский material na dom oziroma na sedež ČD. Ob delavnikih je trgovina odprta od 8. do 16. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure.

Se priporočamo!

PETDESETI REDNI LETNI OBČNI ZBOR ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE

Janez Mihelič in Milan Runtas

(V. nadaljevanje in konec)

Razprava o spremembi pravil

V Uradnem listu RS, št. 70/2000, je bila objavljena Uredba o določitvi društev in neprofitnih humanitarnih organizacij, ki smejo občasno prirejati klasične igre na srečo in o kriterijih za občasno prirejanje klasičnih iger na srečo. V 2. členu uredbe piše, da lahko društva, ki jim je bil v skladu s posebnimi predpisi dodeljen status društva, ki deluje v javnem interesu, prirejajo klasične igre na srečo, če imajo takšen način zbiranja sredstev za financiranje dejavnosti določen v temeljnem aktu (5. člen uredbe). Čebelarski zvezi Slovenije (dalje ČZS) je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano 25. 9. 2000 z odločbo št. 321.07-16/98 podelilo status društva, ki deluje v javnem interesu.

Ker bomo za dograditev in opremljanje Čebelarskega centra Slovenije na Brdu pri Lukovici potrebovali še veliko finančnih sredstev, ki jih ČZS ne more pridobiti nikjer drugod, predlagamo financiranje tudi s prirejanjem klasičnih iger na srečo.

Delegati so zato soglasno sprejeli dopolnitev 35. in 36. člena pravil ČZS tako, da pred zadnji alineji prvega stavka obeh členov vstavimo besedilo: »prihodki od občasnih klasičnih iger na srečo«.

V razpravi so delegati predlagali in opozorili na naslednje probleme.

V razpravi na poročila o delovanju ČZS in dokumentih za naprej je razpravljalo več čebelarjev. Prvi se je k razpravi prijavil g. Anton Rozman, predsednik komisije za izobraževanje pri ČZS. Kot je povedal, je komisija pripravila potrebne dokumente in predlagala člane izpitne komisije za pridobitev čebelarske kvalifikacije, ki bo po našem vstopu v Evropsko unijo, kot kaže, pogoj za pridobitev statusa čebelarja in za legalno trženje s čebeljimi pridelki. Komisija predlaga, da bi starejši čebelarji, ki bi želeli pridobiti tako izobrazbo, to opravili po skrajšanem postopku, mlajši, ki čebelarijo manj kot deset let, pa celoten seminar za pridobitev čebelarske kvalifikacije. Predlog tega izobraževalnega programa je pred kratkim potrdila pristojna komisija ministrstva za šolstvo. V sodelovanju z drugimi komisijami so posodobili 30 let star učni program za čebelarje začetnike, tako da se bodo le-ti po vsej Sloveniji odslej izobraževali po enakem učnem programu, ob koncu 36-urnega izobraževanja pa prejeli enotno potrdilo ČZS o pridobljenem znanju. Tine Pogačnik iz ČD Škofja Loka se je najprej zahvalil za prejšnje odličje Antona Janše, nato pa ČZS in veterinarje, ki so organizirali čebelarska seminarja v Celju in Kranju, kritiziral, ker »navadnim« čebelarjem ni bilo omogočeno razpravljanje, premalo pa je bilo tudi časa za postavljanje vprašanj. Po njegovem mnenju od lani postavljen zahteve po ureditvi statusa čebelarja in legalizaciji prodaje čebeljih pridelkov še ni bilo storjeno nič. Pravilnik o odlikovanjih bi morali spremeniti tako, da bi tudi čebelarji, ki ne delajo na državni ravni, lahko dobili odličje Antona Janše I. stopnje. Ni se strinjal, da bi Čebelarski center gradili s posojili in sredstvi ministrstev, saj se škofojški čebelarji bojijo, da bi ob morebitnih neugodnih razmerah center zaradi tega lahko prešel v druge roke. Na koncu je poveljal izvedbo tega o gozdnem medenju, ki ga je pripravilo ČD Komenda, vodil in predaval pa je g. Pavel Zdešar in drugi. G. Stane Kokelj iz Slovenskih Konjic pogrša bolj poglobljene stike in izmenjavo informacij med ČZS in ČD ter informacije o delu ČZS v Slovenskem čebelarju. Z izboljšanjem medsebojnega informiranja bi se verjetno več čebelarjev odločilo za polno članstvo. Nasprotnice uvedbi

predlagane splošne premije na čebeljo družino namesto zdajšnjega regresa za sladkor, ki ga dobijo vsi čebelarji. Pri prihodnji ureditvi čebelarskega statusa bi morali tega podeliti vsem, tudi ljubiteljskim čebelarjem. Čebelarji in ČZS morajo preprečiti delitev čebelarjev na velike in male, kar nam skušajo vsiliti nekateri zunaj organizacije. Tako bi bila čebelarska organizacija oslabiljena, tega pa ne smemo dovoliti.

G. Miro Cetina iz ČD Postojna je bil razočaran, ker se na področju urejanja pašnih pravil že leta nič ne premakne. Stvari se celo slabšajo, saj 23. člen lani sprejetega Pravilnika o gozdovih (Ur. l. RS, št. 92/2000) omejuje uporabo čebeljih paš v gozdovih. Po njem namreč prevoznih in drugih čebeljnikov ne smemo postavljati na gozdne poti, vlake in stečine divjadi. Prosil je za odgovor na vprašanje, ali se je ČZS odzvala na ta predpis. G. Zdravko Ribnikar iz ČD Kranj predlaga, naj uredništvo v prihodnje objavlja pravilnike in druge akte v eni številki Slovenskega čebelarja in ne v nadaljevanjih. Poleg tega meni, naj ČZS zahteva od pristojnih končno izdelavo pašnega katastra, za katerega je KIS pred desetimi leti izdelal kartice čebeljih stojišč. Po njegovem mnenju nakup računalniškega programa za vodenje knjigovodstva ČZS ni tolikšen strošek, da ga ČZS ne bi zmogla, kot meni nadzorni odbor.

Po mnenju g. Branimira Vodopivca iz ČD Krško zdajšnje vodstvo ČZS ni storilo nič, da bi si čebelarji pridobili volilno pravico za volitve in včlanitev v Kmetijsko-gozdarsko zbornico Slovenije (KGZ). Vsak lastnik kmetijskega zemljišča, ki ustvari 20.000 tolarjev katastrskega dohodka se lahko včlani v KGZ, čebelar z več kot sto panji, ki ustvari nekajkrat večji prihodek, pa ne. Tako zdaj nimamo nobenega vpliva v KGZ, ki razporeja subvencije v kmetijstvu, daje pripombe na kmetijske predpise in v veliki meri določa kmetijsko politiko. Prek KGZ bi lahko dobili denar za prepotrebna zdravila za zatiranje čebeljih bolezni in ne samo regres za sladkor, kot je to zdaj. G. Jože Sever iz ČD Semič je zahteval, naj ČZS prek pristojnih ministrstev čim prej doseže, da bodo čebelarji dobili ustrezen status, na podlagi katerega bodo lahko legalno prodajali svoje pridelke. V regijah, kot sta Bela krajina in Prekmurje, kjer je pridelava medu veliko večja kot povprečje po njem, čebelarji nujno potrebujejo urejene tržne, davčne in druge možnosti za prodajo čebeljih pridelkov. Brez tega bodo čebelarji na teh območjih propadli.

G. Peter Žigon iz ČD Sempeter se ni strinjal, ker je ČZS včlanila novega člana, to je ČD »Bazara« Sempeter, katerega člani so izstopili iz njihovega ČD. Po njegovem mnenju bi morala ČZS v takih primerih za soglasje vprašati ČD, ki na tem območju že obstaja, in ne kar avtomatsko včlaniti novega člana. V tem smislu bi bilo treba spremeniti pravila ČZS.

G. Janez Žnidaršič iz Grosupljega je presenečen, ker je ČZS nemočna v takih primerih, kot je bila oddaja TV Tednika o Zajčevih aparatih za zatiranje varoe (22. 3. 2001), ki je med porabniki neupravičeno porušila zaupanje v neoporečnost medu slovenskih čebelarjev.

Nabralo se je kar nekaj vprašanj, na katera bi delegati morali dobiti odgovore, zato je predsedujoči k besedi povabil G. Pušnika, podpredsednika ČZS. G. Pušnik je najprej pojasnil, da je v Celju, kjer je vodil okroglo mizo, zmanjkalo časa za vprašanja obiskovalcev (okroglo mizo je sklenil okoli 16. ure), čeprav se jih je nekaj že vnaprej najavilo. Za prihodnje leto bo treba razmisliti o razširitvi seminarja na dva dni, čeprav se trgovci ne strinjajo s tem, pa tudi cena najetja dvoran bo višja. Delničarstvo

kot obliko zbiranja sredstev za graditev ČČS so predlagali tudi v Prekmurju. Predlagatelji očitno ne poznajo tega sistema, sicer ga ne bi predlagali. Če bi se odločili za delnice, potem je treba računati s tem, da bi se te po določenem času pojavile na trgu, kupil bi jih lahko vsak, ki bi to želel, s tem pa bi lastništvo ČČS prešlo v tuje roke. Velik lastnik delnic bi bila tudi država, ki nam je dala nepovratna sredstva, in še kdo. Administracija, finančni nadzor in odločanje v delniški družbi je zapleten in drag postopek, to pa bi poslovanje ČČS gotovo zapletlo. Ne nazadnje je namen vsake delniške družbe ustvarjanje dobička, po naših pravilih in zakonu o družtvih pa to ne sme biti namen ustanavljanja društev oz. njihovih zvez. Po zdaj veljavni ureditvi je lastnik nepremičnin in drugega premoženja Čebelarstva zveza Slovenije oziroma njeni člani, to so čebelarska društva, ki so včlanjena v ČČS (torej vsi čebelarji, ki so člani ČD), in prek voljenih organov ti tudi upravljajo s premoženjem ČČS. Ob morebitni razpustitvi ČČS pripada njeno premoženje ČD, zato ni nikakršne bojazni, da bi le-to prešlo v tuje roke. Za dograditev ČČS bomo potrebovali še veliko denarja in prostovoljnega dela, zato je prosil delegate, naj čebelarje v društvih pozovejo k pomoči, ne pa, da nekateri spodbujajo napore ČČS pri nadaljevanju graditve ČČS.

Glede obdavečevanja in statusa čebelarjev se je ČČS dogovarjala z ministrstvi za kmetijstvo, finance in gospodarstvo. O tej temi smo organizirali okroglo mizo, na kateri sta predstavnici ministrstva za finance povedali, da za legalno prodajo medu na tržnicah, sejmihi in na domu ni ovir ter da pripravljajo nekaj sprememb zakona o dohodnini glede obdavečevanja dohodka. Delovna skupina ČČS je predlagala spremembe zakona o davčnem postopku, zakona o dohodnini in uradno tolmačenje zakona o kmetijstvu glede statusa čebelarjev. Žal razen obljub nismo dobili še ničesar. Vsi veste, da so se v drugi polovici minulega leta zamenjale tri vlade, to pa se je pokazalo tudi na ministrstvih, s katerimi smo urejali omenjene zadeve, saj več kot pol leta nismo dobili pravega sogovornika, ki bi naredil kaj več kot obljubljal, je dejal G. Pušnik. Problem bomo reševali vsaj še približno dve leti, ko bo tudi naša zakonodaja bolj prilagojena evropski. Seveda pa je prav, da o zadevah kritično razpravljamo in izjavimo pritisk na ustrezne državne organe. Ena od oblik pritiska, ki jo je sprejela ČČS, je strategija razvoja slovenskega čebelarstva, v kateri so zapisane zahteve po izboljšanju razmer v čebelarstvu.

Tudi vprašanje o včlanjevanju čebelarjev in čebelarskih društev v Kmetijsko-gozdarsko zbornico (KGZ) Slovenije je povezano s statusom, ki ga čebelarji nimajo, čeprav se je ČČS na to pravočasno odzvala. Ne drži pa, da v KGZ nismo zastopani, saj je bil izvoljen strokovni odbor za čebelarstvo, v katerem je kar nekaj čebelarjev, kot zunanja člana odbora pa na predlog ČČS v tem odboru sodelujeta podpredsednik ČČS Pušnik in tajnik Runtas. Interes KGZ za sodelovanje s ČČS je nenazadnje izkazal tudi njen direktor G. Kuhar, ki se je udeležil jutranje slovesnosti ob ČČS, prav med občnim zborom pa se je z okoliškimi župani in podpredsednikom ČČS g. Grilom pogovarjal o oblikah pomoči ČČS.

V zvezi s včlanjevanjem novih društev v ČČS zakon in pravila ČČS ne dajeta druge možnosti, kot da registrirano društvo, ki se želi včlaniti v ČČS, tudi včlanimo. O regresiranju sladkorja ali premiji na čebeljo družino so mnjenja zelo različna, zato je ČČS to obliko pomoči formulirala takole: Če država odobri 2.300 tolarjev premije na vsako pridobitno čebeljo družino, potem privolimo v odpravo regresa za sladkor, v nasprotnem pa naj ta ostane še naprej.

Za boljše trženje medu, predvsem na trgih z majhnim porabiškim zalozem, moramo poleg že omenjenih davčnih in statusnih sprememb še veliko narediti, zlasti na področju oglašanja nove kolektivne blagovne znamke in organizacije prodaje. Z lastnimi in državnimi sredstvi bo

treba usposobiti nekaj regijskih polnilnic medu za tiste, ki bodo le-tega želeli prodajati v trgovini. Zanimati bi morali ustanavljati regijske zadruge ali poiskati druge prodajne poti, vprašanje pa je, če bodo s posredniki prodaje zadovoljni, saj le-ti v vsakem primeru poberejo najmanj polovico dohodka od prodajne cene medu, je še povedal. Predsedujoči se je g. Pušniku zahvalil za odgovore, potem pa so razpravo nadaljevali. Ga. Marija Mlakar iz Pesnice je menila, da bi bilo kakršno koli obvezno izobraževanje starejših čebelarjev za pridobitev čebelarske kvalifikacije nespametno, nasprotno pa bi morali vso izobraževalno vlogo usmeriti k mladim, perspektivnim čebelarjem. Starejšim čebelarjem bi morali dodeliti status, pogoj za to pa ne bi smela biti izobrazba.

G. Rozman je v odgovoru pojasnil, da predlagani izobraževalni sistem nikogar ne sili k izobraževanju, v članih EU, kamor želimo, pa je pogoj za premije v kmetijstvu ustrezna izobrazba, zato so morali v sosednji Avstriji tudi stari kmetje v skrajšane izobraževalne programe, sicer ne bi bili dobili razvojne pomoči Evropske unije.

G. Marko Purnat iz Zgornjesavinjske čebelarske zveze je predlagal spremembo pravilnika o odlikovanjih, tako da bi najvišje odličje Antona Janše lahko prejeli tudi čebelarji za dolgoletno delo v ČD. Poleg tega naj ČČS zahteva spremembo zakona, po katerem so se morale vse čebelarske družine preimenovali v društva (opravi anketo med ČD). G. Stane Plut je v vlogi delegata ČD Straža Dolenske Toplice sicer podprl izobraževanje za kvalificirane čebelarje, vendar je menil, da bo to razdelilo čebelarje in da ČČS kot pogoj za pridobitev čebelarske kvalifikacije ne bi smela postavljati statusa in premij, kot je to v Avstriji, ampak naj to storijo drugi, ki niso vpeti v čebelarstvo. G. Stefan Perša iz ČD Murska Sobota je predlagal, da bi na uvožen med uvedli še precej višje carinske dajatve, v zvezi z državnimi premijami na čebeljo družino pa podpira predlog ČČS. G. Bogdan Plešničar je posredoval zahtevo regijskega posveta primorskih, obalnokraških in notranjskih čebelarjev po enotnem in sočasnem zatiranju čebelih bolezni v regiji pod strokovnim nadzorom veterinarjev, ki bodo za svoje delo prevzeli popolno odgovornost. Problem je zgoščeno še zlasti zato, ker so ta območja pašno zelo zanimiva in temu primerno obremenjena, zato se zdravstvene razmere spreminjajo hitro in večkrat na leto. G. Stanko Noč iz ČD Breznica je vprašal, kdaj bo ČČS nadaljevala izobraževanje preglednikov za med, in navzoče pozval, naj za ureditev Janševega čebelnjaka in njegove okolice namenijo več denarja, kot je predvideno s finančnim načrtom. Ker je predpogodba za odkup čebelnjaka med lastniki in občino Žirovnica podpisana in čakajo le še na ureditev »papirjev«, bo treba že letos začeti obnovo čebelnjaka, da bo le-ta pripravljen in postavljen še pred Apimondio 2003.

Ga. mag. Mira Jenko – Rogelj, predstavnica veterinarjev specialistov za čebelje bolezni, je navzoče obvestila, da so veterinarji izdelali celosten program zatiranja čebelih bolezni, posebej varuje, zanj pa bi morala ČČS od Ministrstva za kmetijstvo zahtevati finančna sredstva. Nadalje predlagajo, naj ČČS od pooblaščenih laboratorijev, ki so opravili analize medu, zahteva izvide in jih predstavi javnosti v oddaji TV Tednik.

G. Franci Marolt iz Sevnice je ugotovil, da slovenski čebelarji sicer veliko vedo o čebelarstvu, primanjkuje pa jim kakovostno čebelarsko znanje, zato bi bilo treba za izobraževanje in informiranje čebelarjev nameniti občutno več denarja. Predlagal je, naj ČČS v letu 2001 zagotovi 3,5 milijona tolarjev za nakup testnih vložkov s priloženim navodilom, ki bi jih brezplačno poslali vsem slovenskim čebelarjem. Z njimi bi ti preprosto ugotavljali okuženost čebel z varozo in pravočasno ustrezno ukrepanje. G. Brane Kozinc iz ČD Radovljica ugotavlja, da nam z regresom za sladkor država ničesar ne daje, saj je sladkor na svetovnem trgu za polovico cenejši kot pri nas. S carinskimi dajatvami država varuje monopolnega

proizvajalca sladkorja in pobira dajatve, dokaz za to pa je tudi lanska uvedba zapornih dajatev na sladkorne pogache in letošnja uvedba le-teh za sladkorni sirup. Cena obeh izdelkov je bila pred začetkom uporabe v čebelarstvu ugodnejša od cene sladkorja.

G. Marjan Bratina iz CD «Bazara» Šempeter je pozdravil pravilno odločitve organov ČZS glede včlanitve njihovega novega CD. Društvo je zdaj postalo konkurenca obstoječemu CD Šempeter, to pa je lahko le v prid čebelarjem. V svoji dolgotrajni čebelarski karieri si je prizadeval za čim boljše razmere za čebelarstvo, ne glede na to, kje je deloval. Menil je, da je ČZS zamudila, ker v pogajanjih za vstop v EU ni zahtevala kvote za izvoz 1,5 milijona kg medu, saj bi tako po polnopravnem članstvu imela odprt trg za presežke medu. G. Poklukarja je vprašal, zakaj ne bi dovolili uvoza tajske čebele, ki je menda zelo odporna na varozo in dobra medarica. Po mnenju dr. Janeza Poklukarja, vodje selekcijske službe na Kmetijskem inštitutu Slovenije, je dobro, da v Slovenijo ne uvažamo tujerodnih čebel, saj so Avstrijci in Nemci ugotovili, da je bučkafška čebela kot križanec veliko manj odporna na varozo kot naša kranjca. Vsi takšni eksperimenti prinesejo s seboj nekaj dobrih ter veliko slabih in neznanih pojavov, ki na koncu lahko uničijo čebelarstvo kot panogo.

G. Franc Vehar iz CD Trebnje je priporočil odgovornim, naj tako v Sloveniji kot v okviru Apimondie skušajo doseči, da med ne bo deklariran kot proizvod živalskega izvora, kot je praksa zdaj. G. Milan Vajda iz Kluba čebelarskih mojstrov je pohvalil pripravljena poročila, obvestil navzoče o aktivnostih mojstrov v organih ČZS in jih povabil, naj v čim večji meri izrabijo znanje čebelarskih mojstrov. Ti so se namreč dogovorili, da za eno predavanje, ne glede na to, koliko časa traja (od dve do šest ur) zaračunajo največ 10.000 tolarjev in seveda potne stroške. G. Ivan Atešček iz CD Sežana ni zadovoljen s tem, da v Sloveniji lahko začne čebelariti vsak, ne da bi si pred tem pridobil ustrezno znanje in mentorja, ki bi ga nekaj let uvažal v skrivnosti čebelarjenja. Začetnik brez strokovne pomoči s svojim neznanjem ogroža zdravje in obstoj svojih in sosednjih čebel, celo na pašno najpomembnejših območjih, na katerih se zato pojavi huda gniloba čebelje zalege, temu pa sledi zaporasiča tako za domače kot tuje čebelarje. Ta problem je treba urediti z ustreznimi, za čebelarje zavezujočimi upravnimi predpisi. Naslednji problem je obdavečevanje čebelarjev «upokojencev», ki so tej družbi ves čas svoje aktivne delovne dobe svoj dolg že plačali. Stevilni izmed njih se zdaj sprašujejo, zakaj morajo pri vsaki prodaji plačevati v državni sklad za zaposlovanje, za socialno varnost, zdravstveno zavarovanje, pokojninski sklad itd. in seveda še dohodnino.

G. Matej Blejec iz CD Mengeš je navzočce seznanil z odločitvijo upravnega odbora tega CD o vložitvi tožbe proti proizvajalcu aparata «ekofog» g. Andreju Zajcu, ker je s TV oddajo povzročil materialno škodo čebelarjem. Povalil je še druge, da se jim v tožbi pridružijo.

Tajnik ČZS g. Milan Runtas je navzočce seznanil, da je kolegijski predsednika takoj naslednji dan po objavi prispevka o «ekofogu» v oddaji TV Tednik pisno zahteval, naj VURS pošlje ČZS podatke o številu in rezultatih analiziranih vzorcev medu na ostanke zdravil za minulo in to leto. 30. marca je g. Urbanič iz VURS-a klical na ČZS in povedal, da nam bodo v najkrajšem času poslali zahtevane podatke (zbirajo jih po končanih trimesecjih), nato jih bomo posredovali za objavo v oddaji TV Tednik. V telefonskih pogovorih s pooblaščenimi laboratoriji smo ugotovili, da niti v enem lanskem in letošnjem vzorcu niso odkrili prekorajšenih doz ostankov zdravil.

Predsedujoči je sklenil razpravo in dal poročila na glasovanje. Po dvigu kartončkov je ugotovil, da so navzoči soglasno potrdili pisna poročila, predstavljena na zboru.

O zaključnem računu ČZS za leto 2000 ni želel razpravljati nihče, zato ga je delovni predsednik predlagal za potrditev. Po dvigu kartončkov je ugotovil, da so navzoči delegati soglasno potrdili zaključni račun ČZS za leto 2000

in presežek prihodkov nad odhodki razporedili v poslovni sklad za leto 2001.

Razpravo o delovnem in finančnem načrtu ČZS za leto 2001 je začel predsednik ČZS g. Lojze Peterle z objubo, da bodo komisije in upravni odbor ČZS upoštevali predloge, pobude in kritike, ki so jih delegati izrazili na tokratnem občnem zboru. Za reševanje odprtih vprašanj bodo pripravili izhodišča in sklepe za njihovo reševanje. Pri tem je iz svojih izkušenj opozoril, da bo treba reševanje poglavitnih vprašanj, kot so status čebelarja, oblike trženja in obdavčitve čebelarjev, podpora države za čebelarstvo in nadaljevanje graditve ČCS, letos in prihodnje leto «izsiliti». Vsi si moramo prizadevati, da bi se čebelarstvo čim več pojavljalo v sredstvih javnega obveščanja, saj je to najboljša propaganda za čebelje pridelke. Posebej je poudaril, da z oglasi v javnih medijih ni mislil na televizijski prispevek o «ekofogu». Kot je dejal, bi bil ta brez pravočasnega posredovanja ČZS pri novinarki, ki ga je pripravljala, še bolj nemogoče in bi čebelarstvo povzročil še več škode.

G. Milan Meglič, predsednik komisije za kolektivno blagovno znamko za med (KBZ), je poročal o opravljenih predstavitev te znamke na sejnih in regijskih shodih čebelarjev. Povsod so naleteli na ugodno ozračje ter zanimanje čebelarjev in javnosti, zato sklepa, da bodo čebelarji in porabniki sprejeli projekt KBZ. Opozoril je, da z začetkom izdajanja prelepka s KBZ delo komisije še zdaleč ni končano, kakor je bilo danes slišati od nekaterih razpravljalcev, saj morajo komisija za KBZ in drugi organi ČZS kot stalno nalogo nenehno promovirati in uveljavljati projekt KBZ. Ta čas se začnjenjo dejavnosti za tržno prepoznavnost medu s KBZ, uvažanje in uveljavljanje čebelarskega tržnega marketinga in naporu za popolno legalizacijo prodaje medu posameznih čebelarjev v trgovini. Dogovoriti se moramo še o laboratorijski kontroli medu s KBZ, nadaljevanju izobraževanja preglednikov za med itd., vse zato, da bi izboljšali kakovost pridelave, polnje in ponudbe slovenskega medu kontrolirane kakovosti.

G. Norbert Jedlovčnik iz Slovenske Bistrice je predlagal (pisni predlog je poslal tudi UO ČZS), naj ČZS tistim organiziranim krožkarjem, ki imajo svoje čebele, brezplačno pošilja Slovenskega čebelarja. Tajnik ČZS ga je obvestil, da je UO ČZS o tem že razpravljal in sprejel pozitivno odločitev.

G. Pušnik in g. Runtas sta delegatom še enkrat pojasnila financiranje graditve ČCS. Ta je financirana predvsem iz namenskih sredstev ČZS, namenskih nepovratnih sredstev Ministrstva za kmetijstvo, daril čebelarjev ter sponzorskih prispevkov izvajalcev gradbenih del in drugih fizičnih in pravnih oseb. Večletna praksa financiranja nalog iz sredstev ministrstev je, da le-ta odobreno finančno pomoč nakažejo šele ob koncu koledarskega leta, zato se lahko zgodi, da bi morali graditev začasno ustaviti ali najeti premostitveno posojilo.

Po končani razpravi so navzoči sprejeli naslednje sklepe:

Večina je potrdila zgraditev zahodnega prizidka ČCS (dva delegata sta glasovala proti).

Če bi zaradičasne plačline nesposobnosti morali začasno ustaviti nadaljevanje graditve ČCS, delegati soglasno pooblaščajo upravni odbor ČZS za najetje hipotekarne posojila do višine 20.000.000 tolarjev.

Z zadnjima sklepoma dopolnjena delovni in finančni načrt ČZS za leto 2001 so delegati soglasno sprejeli.

Navzoči so brez razprave soglasno sprejeli sklep o dopolnitvi prvih stavkov 35. in 36. člena pravil ČZS, tako da pred zadnji alineji obeh členov vstavimo novo alinejo z naslednjim besedilom: «prihodki od občasnih klasičnih iger na srečo».

Nato se je delovni predsednik navzočim zahvalil za udeležbo in sodelovanje pri delu zbora in končal 50. redni letni občni zbor Čebelarske zveze Slovenije.

ČEBELARSKA RADIJSKA PREDAVANJA V NOVEMBRU 2001

NOVEMBRA boste v oddaji KMETIJSKI NASVETI na prvem programu Radia Slovenija lahko poslušali:

- v torek, 13. NOVEMBRA, bo ob 12.30 govoril Franc Repar o letošnji letini pridelave cvetnega prahu;
- v torek, 27. NOVEMBRA, ob 12.30, bo govoril Jože Osterman o pridobivanju matičnega mlečka.

Urednica Ivanka Polanec

ČEBELARSKA OPREMA iz nerjaveče INOX pločevine

- posode od 30 kg do 700 kg
- točila za med
- cedila za odcejanje medu
- posode za medico
- izdelki po naročilu

ZA DRUŠTVA DODATNI POPUSTI!!!

DOMETAL

KOVINSKI IZDELKI & INOX OPREMA
TEL.: 05/368-16-21, 05/386-80-287
FAX: 05/386-16-22

JOŽE RIHAR s.p.

Čebelarstvo in izdelava čebelarске opreme

- Izdelujemo žične matične rešetke za vse vrste panjev, čebelarске lopatke, plastične odtočne pipe, lovilce rojev (lesice).
- Meljemo sladkor in izdelujemo sladkorne pogače po konkurenčnih cenah – prepričajte se!
- Pri nas dobite žico za žičenje, satnike (rogličene), testne mreže za lovljenje varoj, plastične razmike ...
- Izdelujemo satnice in od 1. oktobra do 30. aprila kuhamo voščine.
- Izdelujemo plastična razstojšča za AŽ panje.

Prepričajte se o kakovosti in ugodnih cenah naših izdelkov.

Čebelarška društva obveščamo, da po dogovoru lahko pridemo tudi k njim in jim ponudimo naše izdelke in storitve.

JOŽE RIHAR, Gabrje 42 – 1356 Dobrova – tel./faks: 01/364 11 06, GSM 031 351 964

SEZNAM TRGOVIN, V KATERIH SO ČEBELARJI – IMETNIKI ČLANSKE IZKAZNICE – NOVEMBRA UPRAVIČENI DO POSEBNIH POPUSTOV PRI NAKUPIH

Ker se je Čebelarstva zveza Slovenije odpovedala dohodku od oglasov, ki jih objavljamo v reviji Slovenski čebelar, v korist čebelarjev članov, lahko vsi člani društev, ki prejema revijo Slovenski čebelar, pri nakupih s posebno člansko izkaznico v čebelarskih in drugih trgovinah uveljavljajo do 10-odstotne popuste.

Vse čebelarje in predvsem vodstva društev prosimo, da s to ugodnostjo, ki jo ČZS ponuja svojim članom, seznanijo vse nečlane in »družinske člane«.

TRGOVINE S POPUSTI V MESECU NOVEMBRU:

1. APIS M & D, d.o.o., Čuža 7, VRHNIKA, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 4-odstotni popust pri nakupu in gotovinskem plačilu čebelarske opreme v vrednosti več kot 5.000 SIT le na sedežu podjetja.
2. ČEBELARSKA ZVEZA MARIBOR, Tyrševa ul. 26, MARIBOR, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 5-odstotni popust pri nakupu čebelarske opreme in drobnega pribora v vrednosti od 5.000 do 10.000 SIT in 10-odstotni popust pri nakupih v vrednosti več kot 10.001 SIT.
3. LOGAR TRADE, čebelarstvo, proizvodnja in trgovina, d.o.o., Zupanova 1, ŠENČUR, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 4-odstotni popust pri gotovinskem plačilu čebelarske opreme v vrednosti več kot 5.001 SIT le na sedežu podjetja.
4. MEDEX INTERNATIONAL, d.d., Linhartova 49a, LJUBLJANA, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 5-odstotni popust pri nakupu čebelarske opreme v vrednosti do 9.999 SIT in 10-odstotni popust pri nakupih v vrednosti več kot 10.000 SIT.
5. JOŽE RIHAR, s. p., čebelarstvo in izdelava čebelarske opreme, Gabrje 42, DOBROVA, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 4-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 5.000 SIT.
6. VELETRGOVINA VEMA eksport – import, d.d., Tržaška cesta 65, MARIBOR, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 5-odstotni popust za nakup v vrednosti od 5.000 do 10.000 SIT in 10-odstotni popust za nakupe v vrednosti več kot 10.001 SIT v prodajnih enotah Cash & Carry v trgovskem centru BDC, Tržaška 65, Maribor, na oddelkih čebelarske embalaže, gostinske in trgovske opreme, trgovine s tekstilom in galanterijo ter na oddelku Deteljica – darilni bazar.
7. ŠTAJERSKA ČEBELARSKA ZADRUGA CELJE – Prodajalna Čebelarna, Gosposka 3, CELJE, daje imetnikom veljavne članske izkaznice 3-odstotni popust pri nakupu repromateriala v vrednosti več kot 5.001 SIT in 5-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 20.000 SIT.
8. CERES d.o.o. – Trgovina Martjanci, Mirna 14, MURSKA SOBOTA, daje imetnikom veljavne čebelarske izkaznice 5-odstotni popust pri gotovinskem plačilu v vrednosti več kot 5.000 SIT in 10-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 15.000 SIT.
9. KGR Rakovec, s.p., Gunceljska c. 28/a, LJUBLJANA-ŠENTVID, daje imetnikom veljavne čebelarske izkaznice 5-odstotni popust pri gotovinskem plačilu v vrednosti več kot 4.000 SIT in 8-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 20.000 SIT.

Čebelarstva zveza Slovenije

Ugodno – kozarci za med

Firma

STENKO d.o.o.

Špruha 3 – TRZIN – ☎ 01 562 17 22

Čebelarjem ponujamo steklene kozarce po ugodnih cenah: 720 ml (grlo Ø 82 mm) po **31,70 SIT/kos**, pakirani po **35,20 SIT/kos**. 370 ml (grlo Ø 66 mm) po **26,18 SIT/kos**, pokrove, zlato lakirane, 0,82 mm po **13,10 SIT/kos** in 0,66 mm po **10,70 SIT/kos**.

Po dogovoru naročeno blago tudi dostavimo.

FRANCI HLASTAN

Avgusta smo se poslovili od Francija Hlastana, prizadevnega čebelarja, velikega ljubitelja narave in dobrega ter spoštovanega prijatelja.

Za čebelarstvo ga je navdušil oče Leopold, ki je skoraj polna štiri desetletja skrbel za marljive delavke – čebele. Franci je začel čebelariti leta 1995, član društva pa je postal leta 1996. Najprej je čebelaril v očetovem čebelnjaku, pozneje pa si je zgradil idiličen čebelnjak, ki se je čudovito ujel z okolico, njemu pa je pomenil sprostitev in oddih po napornem delu. Počasi je čebelarstvo iz prvotnih dveh razširil na šest čebeljih družin. Kljub skrbnemu prebiranju bogate čebelarke literature je za praktičen nasvet rad prošil izkušene čebelarje, zlasti zato, da bi kar najbolje poskrbel za svoje varovanke. Imel je še veliko načrtov, želja in hotenj, vendar mu jih je prekrizala zahrbtna bolezen.

Spoštovanega prijatelja in skrbnega čebelarja bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Senovo – Brestanica

MATEVŽ DEMŠAR

Neke julijske nedelje, prav v obdobju, ko so čebele nabirale zadnje kaplje medu, nas je zapustil naš najstarejši član Matevž Demšar. Rojen je bil leta 1909, svoja mladostna leta pa je preživel v krogu svojih staršev ter enajstih bratov in sester.

Po prevzemu kmetije se je pri 25 letih seznanil s čebelami, ki so postale in vse življenje ostale njegove ljubljence.

Član Čebelarskega društva Škofja Loka je postal že daljnega leta 1936. Od leta 1976 do 1981 je

bil tudi član UO društva. Za svoje delo je prejel odličje Antona Janše III. stopnje in posebno priznanje za požrtvovalno delo.

Čebelaril je pri svojem domu, občasno pa je svoje čebele odpeljal na ajdovo pašo na Sorško polje. Poleg tega se je podal tudi na oddaljena pasišča v Liko in na Velebit.

Njegovo čebelarsko kraljestvo je obsegalo približno 31 panjev. Kljub temu da je na kmetiji veliko dela, je zanje vedno našel čas, tako da so bile vedno vzorno oskrbljene. Kako zelo je ljubil svoje čebele, pove tudi dejstvo, da je zadnje mesece svojega življenja, ko je bil že zelo bolan, ob pomoči svojih domačih še vedno zahajal v čebelnjak.

Ko smo ga čebelarji obiskali ob novem letu, nismo pričakovali, da se bo tako hitro poslovil. Vendar usode ni mogoče spremeniti, Matevža ni več med nami.

Čebelarsko društvo Škofja Loka, Marjan Novak

MILENA GERKSIČ

Bila si naša. Bila si naša mlada čebelarka.

V pokrajini z belimi brezami, pod Gorjanci, si leta 1952 zagledala luč sveta. Usoda te je pripeljala na Gorenjsko, kjer si kot učiteljica vzgajala in krotila mlada srca.

Ljubila si cvetje, njive, gozdove. Ljubila si lepoto narave. Z ljubeznijo si vzgajala mlade čebelarje v čebelarskem krožku v Osnovni šoli Cerklje. Tudi sama si čebelarila z nekaj družinami. Radi smo se družili s teboj, saj si izžarevala neko posebno toplino.

Toda usojeno ti je bilo, da nas zapustiš v svojih najbolj delavnih letih. Zaspala si avgusta 2001. Tvoji najdražji so zapisali: »Odšla si iz beline v modrino.«

Čebelarji dodajamo: »Odšla si, a ostala boš vedno naša mlada čebelarka.«

Čebelarsko društvo Cerklje

PREDLOGI ZA ODLIČJA ANTONA JANŠE, PETRA PAVLA GLAVARJA IN ANTONA ŽNIDERŠIČA

Vodstva društev prosimo, naj do **15. februarja 2002** na Čebelarsko zvezo Slovenije pošljejo predloge za podelitev odličja Antona Janše I. stopnje ter predloge za podelitev nagrad Petra Pavla Glavarja in Antona Žnideršiča. Predloge morajo pred občnim zborom ČZS obravnavati pristojne komisije in upravni odbor ČZS.

Pravilnik o odlikovanjih, priznanjih in nagradah je bil objavljen v Slovenskem čebelarju, št. 11/98, str. 311–313, povsem nove obrazce za prijavo kandidatov pa vam na vašo željo pošljemo brezplačno.

Tajništvo ČZS

PRODAM gozdni, cvetlični in akacijev med, ☎ 01 – 528 49 60 ali GSM 041 414 355.

ZATIRAM varozo z napravo EKOFOG 2003 edino napravo v Sloveniji s certifikatom, ☎ 041 365 650.

KUPIM rabljene AŽ 9 ali AŽ 10S panje, ☎ 031 513 365.

Spoštovane čebelarke, čebelarji in ostali

V imenu Slovenskega akademskega čebelarskega društva vas vljudno **vabim na Ambrožev ples, ki bo v soboto, 8. decembra ob 19. uri v graščini v Polhovem Gradcu**. Cena udeležbe z večerjo in pestrim kulturno zabavnim programom je 7.000 SIT na osebo. Znesek vplačate ob prijavi. Ves morebitni višek sredstev namenjamo gradnji Čebelarskega centra na Brdu pri Lukovici.

V kolikor bo dovolj interesentov, bomo za udeležence organizirali avtobusni prevoz v Polhov Gradec. Prijavite se lahko pri **gospe Poloni na Čebelarski zvezi Slovenije (tel. 01 421 79 40)**, kjer dobite tudi dodatne informacije.

Pridite, ne bo vam žal.

Dr. JANEZ POKLUKAR, predsednik SAČD

APIS M & D d.o.o.
MARKO DEBEVEC
ČUŽA 7 – 1360 VRHNIKA
tel., faks: (01) 755 12 82

Odprto: ob delavnikih od 9.–12. in od 16.–18. ure, ob sobotah od 9.–12. ure
PREDELAVA VOSKA V SATNICE PO UGODNIH CENAH

NOVO!

AŽ panji 10-, 7- in 5-satni. Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

- IZDELUJEMO POLNOVREDNE BELJAKOVINSKE POGAČE ZA KRMLJENJE ČEBEL, PO ŽELJI Z DODATKOM TERAPEVTSKIH SREDSTEV
- APNENOGEL • NOSEMAGEL • STIMULANS • VAROGEL
- NA DEBELO IN DROBNO PRODAJAMO VSO ČEBELARSKO OPREMO

NAROČENO BLAGO POŠLJEMO TUDI PO HITRI PAKETNI POŠTI

- Vse čebelarje in čebelarska društva obveščamo, da izdelujemo hladno valjane, nelomljive satnice vseh velikosti. Vosek steriliziramo v oljnih sterilizatorjih pri 125 °C.
- Vosek odkupujemo po 600 do 700 SIT za kilogram.

V NEKAJ MINUTAH lahko spremenite AŽ čebelarjenje v SODOBNO NAKLADNO ČEBELARJENJE!

Ponujam vam nakladne panje AŽ mere, združljive z LR panjskim sistemom, večnamensko podnico – tudi za pripravo rojev (ometencev) in predelavo kristalizirane – melicitozne mane (podnica je združljiva z LR nakladami); po načrtih univ. dipl. inž. Ivana Jurkoviča. Izdelujem tudi vse vrste satnikov.

PETER ZAKRAJŠEK s.p.,

Pretnarjeva 6, 1210 Ljubljana – Vižmarje,

tel.: (01) 512 62 51

ŠTAJERSKA ČEBELARSKA ZADRUGA CELJE, z.o.o.

Prodajalna "ČEBELARNA"

3000 CELJE, Gosposka 3

Tel: (03) 544 17 23

apis_styria@hotmail.com

V trgovini lahko dobite ves čebelarški repromaterial:
- panje, opremo, zaščitno opremo, hrano za čebele.

Odkupujemo vse čebelje pridelke po ugodnih cenah.

Trgovina je odprta

ob ponedeljkih, torkih, četrtek in petkih

od 8. - 15. ure, ob sredah pa od 9. - 12. in od 15. - 18. ure.

Odprta je tudi vsako prvo soboto v mesecu od 8. - 12. ure.

Se priporočamo!

Odkupujemo tudi
ČEBELJE DRUŽINE
za izvoz v EU!

Prve čebelje družine
kranjske sivke,
prodane po 70. letih v Francijo!
s sodelovanjem Lojze in Romy Ivanec
SC LA CARNIOLE
www.apiphyt.com/carniola

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV

IDRIJSKA 10, 1360 VRHNIKA, TEL.: 01/755 13 17

GSM: 041 420 200

V ZALOGI:

- panji AŽ (9s, 10s, 12s)
- prašilčki (5s, 7s)
- lipovi satniki
- zaklade Debelak (9s, 10s)
- pitalniki Francič
- distančni vložki
- vehe za povezavo AŽ panjev
- trietažni AŽ (10 s)
- AŽ Kozinc 11+3

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev.

Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani).

Blago vam lahko pošljemo s hitro pošto.

NOVO: Pri nakupu desetih panjev vam podarimo prašilček.

**PISARNA NA ČZS JE ZA STRANKE MED VPISI ČLANSTVA
(od novembra do konca aprila) odprta med 9. in 12. uro)**

(za oddajo seznamov in članarin, nakup nalepk, literature ipd.)

Vljudno prosimo, da upoštevate navedene ure.

KGR Rakovec s.p.

Gunceljska c. 28/a, 1210 Ljubljana-Šentvid

tel./faks: (01) 512 46 77 – GSM 041 639 658 – www.kgr-sp.si, e-pošta: kgr@kgr-sp.si

ČEBELARSKA OPREMA IN DROBNI PRIBOR

- LOVILEC ROJEV AŽ, LR, ŽICA ZA ŽIČENJE • SMUKALEC CVETNEGA PRAHU 280, 330 mm
- VILICE, KLEŠČE ZA SATNIKE, MATIČNE KLEŠČE • MATIČNE REŠETKE HANEMAN, ŽIČNE AŽ, LR
- AVSTRALSKE SPONKE, ZAPAHI 2/2 MALI, VELIKI, ZAPAHI L-D • RAZSTOJIŠČA AŽ 5–15

GOTOVINSKI NAKUP: 5-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 4.000 SIT, 8-odstotni popust pri nakupu v vrednosti več kot 20.000 SIT **Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO.**

ODPRTO OD 8. DO 14. URE (ponedeljek – sobota) oziroma po dogovoru po telefonu 041 639 658.

Naročeno blago vam lahko pošljemo z Door to Door.

ČEBELARSKA ZVEZA DRUŠTEV
MARIBOR
Streliška 150
2000 Maribor

Prodajno razstavni prostor je odprt:

Pon. - Pet.: od 10⁰⁰ do 17⁰⁰
V torek zaprto; Sob. od 10⁰⁰ do 13⁰⁰

Lokacija novega centra

**Odpri smo Čebelarski center Maribor,
na Streliški c. 150 (ob betnavskem gradu)**

PONUJAMO VAM:

Čebelarsko opremo - Drobní čebelarski pribor -
Embalaža - Kozarci vseh vrst, pokrovčki, stekleničke
za propolis vseh vrst - Satnice za AŽ, za nakladni LR,
za mali in veliki KIRAR - Prodaja medu vrhunske
kakovosti in drugih zakladov iz čebeljega panja -
Točimo sladkorno raztopino FRUTASUN Q 85

ŠE VEDNO PA PRODAJAMO MED NA STARI
LOKACIJI ČEBELARSKE ZVEZE DRUŠTEV MARIBOR:
Tyrševa ul. 26 - 2000 Maribor
Tel / faks: 02/251-62-44

ODPRTO:

Sreda: od 8⁰⁰ do 14⁰⁰
Petek: od 8⁰⁰ do 14⁰⁰
Sobota: od 8⁰⁰ do 12⁰⁰

Časopis Slovenski čebelar je ustanovilo »Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko« leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Cankarjeva 3, 1000 Ljubljana.

Tel.: tajništvo (01) 421 79 40, uredništvo: (01) 421 79 45 (Janez Mihelič, GSM: 040/209 004), faks: (01) 426 13 35, e-pošta: cebelarska.zveza.slo@siol.net.

Izdajateljski svet: Lojze Peterle, Marjan Debelak, dipl. inž. arh., Janez Mihelič, univ. dipl. biol., dr. Jože Šnajder, dr. Janez Poklukar in dr. Aleš Gregorc.

Uredniški odbor: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., Jože Babnik, inž. agr., dr. Jurij Senegačnik, doc. dr. Janez Poklukar, mag. Mira Jenko - Rogelj, Marjan Debelak, univ. dipl. inž. arh., čebelarski mojster Franci Marolt in dr. Aleš Gregorc. Glavni in odgovorni urednik: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Letna naročnina za leto 2001 za nečlane je 7.200,00 SIT. Posamezna številka stane 600 SIT za člane oz. 650 SIT za nečlane skupaj z 8 % DDV. Članarina, skupaj z naročnino za Slovenski čebelar, je 6.000 SIT. Člani lahko objavijo en brezplačen oglas (20 besed) na leto, nadaljnja beseda je 50 SIT.

Reklamni oglasi: Cela barvna stran na ovitku 100.000 SIT, v sredini 60.000 SIT, pol strani 30.000 SIT, četrt strani 14.000 SIT. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10%, za 6- do 10-kratno objavo 20%, za celoletno objavo 30%.

Splošni oglasi po 50 SIT za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed.

Številka žirorazčuna pri APP v Ljubljani je: 50100-678-48636, davčna številka: 81079435.

Za nakazila iz tujine – devizni račun: LJ BA SI 2X900-27260-6274/0 – je letna naročnina 36 US \$.

Priprava za tisk: Prepress d.o.o., Ljubljana, tisk: Tiskarna Ljubljana d.d., Ljubljana.

Oblikovanje naslovnice: Boštjan Debelak, dipl. inž. arh.

Novi modeli darilne embalaže za različne priložnosti

darilni keramični
kozarčki

Sladkor po ugodnih cenah:

Cena sladkorja pri nakupu 50 kg
je 159,90 Sit za 1 Kg

Cena sladkorja pri nakupu 1.050 kg
(paleta) je 149,90 Sit za 1 Kg

darilne kartonske
nosilke, dekorativne
stekleničke

Moji izdelki si
zaslužijo kraljevsko
embalažo

Možnost naročanja prodajnih artiklov
(po telefonu, faksu, e-pošti)
po povzetju, na vaše stroške.

Tržaška 65, 2000 Maribor

Telefon: 02/320-64-26; veleprodaja: 320-64-52

Faks: 02/332-62-71

e-mail: vema@siol.net

Delovni čas:

pon. - pet.: 8^h - 19^h

sobota: 9^h - 13^h

SPOŠTOVANI ČEBELARJI

Za splošen napredek čebelarstva, posodabljanje čebelarске opreme in izboljševanje ponudbe, za boljše
trženje in informiranje čebelarjev – članov ČZS Vam Medex daje možnost nakupa čebelarске opreme

S POPUSTOM od 5 do 10 %

5% popust velja pri nakupu čebelarске opreme v vrednosti do 9.999 SIT,

10% popust pa velja pri nakupu v vrednosti več kot 10.000 SIT.

Uveljavljanje popusta bo možno le ob predložitvi veljavne članske kartice.

Pričakujemo Vas v Medexovi prodajalni na Linhartovi 49/a

od ponedeljka do petka, od 7.30 do 14.30 ure.

Hkrati Vas obveščamo, da imate kot člani ČZS možnost naročanja čebelarске opreme **po povzetju.**

Naročeno blago Vam bomo dostavili **s paketno pošto.**

Stroške poštnine poravnava naročnik ob prevzemu.

medex

international, d.d.
linhartova 49/a
ljubljana, slovenija

živeti z naravo